Экземпляр Ф.Б. САГУ читального зала

БУТУН ДУНЕ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

5-ЙИЛ ЧИҚИШИ
№ 254 (1258)
26 ДЕКАБРЬ ЖУМА 1958 ЙИЛ
БАҲОСИ 20 ТИЙИН

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Олий Совети мактабнинг турмушга яқинлаштирилиши коммунизм даврида яшайдиган ва меҳнат қиладиган ёш авлодни яхши тарбиялаш учун зарур шарт-шароитни вужудга келтиради, деб ҳисоблайди. Халқ маорифи системасининг қайта қурилиши совет жамиятининг бундан кейинги моддий ва маънавий тараққиёти учун жуда катта аҳамиятга эга бўлади, ёшларни яхши ўқитиш ва тарбиялаш соҳасида совет мактабининг ролини оширади, халқ хўжалиги, фан ва маданиятнинг ҳамма соҳалари учун юқори малакали кадрлар тайёрлашни яхшироқ таъминлайди ва Совет Иттифоқи қудратининг ўсишига янада кўпроқ ёрдам беради.

Мактабнинг турмуш билан боғланишини мустаҳкамлаш тўғрисида ва СССРда халқ маорифи системасини янада ривожлантириш ҳақида

ҚОНУН

Совет Социалистик Республикалари Олий Совети қайд қиладики, мактабнинг турмуш билан боғланишини мустаҳкамлаш тўғрисида ва мамлакатда халқ маорифи системасини янада ривожлантириш ҳақида Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети томонидан СССР Олий Совети муҳокамасига тақдим этилган масала коммунистик қурилиш вазифаларини муваффақиятли ҳал этишда ғоят муҳим аҳамиятга эгадир.

Бу масаланинг халқ ўртасида кенг муҳокама қилинганлиги меҳнаткашлар халқ маорифи системасини янада ривожлантириш юзасидан КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети ишлаб чиққан программани якдиллик билан маъқуллаб, қўллаб-қувватлаганликларини кўрсатди.

Коммунистик партия теварагига маҳкам жипслашган совет халқи саноат ва қишлоқ хўжалигини, фан ва маданиятни ривожлантиришда, меҳнаткашларнинг моддий фаровонлигини юксалтиришда янги тарихий ғалабаларга эришди, шундай буюк ўзгаришларни амалга оширдики, бу ўзгаришлар мамлакатимиз ўз тараққиётининг янги, энг муҳим даврига — коммунистик жамият қуришни кенг авж олдириш даврига киришига имконият туғдиради.

СССР да чинакам маданий революция амалга оширилди. Совет мактаби маданий революцияни амалга оширишда ҳал қилувчи роль ўйнади, кўп миллатли Ватанимиз халқларининг маданиятини юксалтиришга ёрдам берди. Совет мамлакатида яшовчи барча халқлар ленинча миллий сиёсатнинг изчиллик билан амалга оширилиши натижасида ўз она тилидаги мактабларига эгадирлар, ҳамма учун маориф ва маданиятга кенг йўл очиб берилган, етти йиллик умумий таълим амалга оширилди, ўрта таълим, профессионал-техника таълими ва олий таълим кенг ривожланди, фан, адабиёт, санъат мисли кўрилмаган тез суръатлар билан ривожланмоқда.

Эски жамиятнинг асосий иллатларидан бири шу эдики, у жамиятда жисмоний меҳнат билан ақлий меҳнат бир-биридан бутунлай ажралиб қолган эди. Миллионларча оддий кишилар асрлар бўйи маданият меваларидан маҳрум этилган эди. Эски жамият мактабни шу тарзда қурган эдики, аслида кенг меҳнаткашлар оммаси учун унинг эшиги берк эди.

СССР даги коммунистик қурилишнинг бутун практикаси билан, шунингдек бошқа социалистик мамлакатлар тараққиёти тажрибаси билан тасдиқланган маркса-ленинча таълимот буржуазия ўйлаб чиқарган афсонани, яъни, бир томондан, қисмати бўйи сўнишдан ва оғир жисмоний меҳнатдан иборат бўлган қора халқ оммаси, иккинчи томондан эса, табиатнинг ўзи фикр қилиш, бошқариш, фанни, техникани, адабиётни, санъатни ривожлантириш истеъдодини бериб қўйган бир ховуч кишилар муқаррар абадий мавжуддир, деган афсонани бутунлай пучга чиқарди.

Жисмоний меҳнат билан ақлий меҳнат ўртасидаги муҳим тафовутлар аста-секин тугатилиб бораётган ва ақлий меҳнат билан жисмоний меҳнатнинг бирлиги қарор топаётган социалистик жамиятда кенг меҳнаткашлар оммасининг фақат моддий бойлик ишлаб чиқариш фаолиятигина эмас, шу билан бирга маънавий фаолиятининг ҳам ҳар томонлама ривожланиши ниҳоят даражада тезлашади, шахснинг ҳар томонлама ўсиши учун чексиз кенг майдон очиб берилади. Жаҳон маданиятининг барча ютуқлари социализм даврида халқники бўлиб қолади.

Коммунистик қурилиш ривожлана борган сари, ишлаб чиқарувчи кучлар янада ўсган сари ва жамоат бойлиги кўпая борган сари иш куни тобора қисқаради ва меҳнаткашларнинг бўш вақти кўпаяди. Меҳнаткашлар ана шу вақтдан ўз фикр доираларини кенгайтириш ва маънавий эҳтиёжларини қондириш учун фойдалана оладилар.

Ишлаб чиқаришни механизациялаш, автоматлаштириш ва кимёлаштиришнинг жадал ривожлана бориши, электроника, ҳисоб аппаратларининг кенг татбиқ қилиниши, электрлаштиришнинг бутун чоралар билан ривожлантирилиши ва фан ҳамда техниканинг бошқа муваффақиятлари меҳнат характерини тамомила ўзгартириб юборади. Ишчилар ва колхозчиларнинг меҳнати ўз моҳияти эътибори билан инженерлар, техниклар, агрономлар ва бошқа мутахассисларнинг меҳнатига тобора кўпроқ яқинлашмоқда. Эндиликда социалистик ишлаб чиқариш ходимларидан энг мукаммал станокларни, жуда аниқ ишлайдиган ўлчов, контроль асбобларини ва аппаратларини моҳирлик билан бошқара билиш, мураккаб техника расчетларини ва чертежларини билиш талаб қилинади. Совет Иттифоқи техника-иқтисодий тараққиётининг перспективалари жамиятимизнинг ҳамма меҳнаткашлари олдига тобора юксак талаблар қўймоқда. Ҳар томонлама билимли бўлиш улар учун энг зарур эҳтиёж бўлиб қолмоқда.

Коммунистик жамиятда ишлаб чиқаришнинг автоматлаштирилиши билан жисмоний меҳнат хам йўқ бўлиб кетади, деган фикр бутунлай янглиш фикрдир. Техниканинг ниҳоят даражада тараққий этиши жисмоний меҳнатни таққослаб бўлмаслик даражада енгиллаштиради, одамнинг тинкасини қуритадиган кўп касблар йўқолиб кетмоқда ва бора-бора йўқ бўлиб кетади. Лекин жисмоний меҳнат сақланиб қолади. Организмни бақувват қиладиган, унинг ҳаётий функцияларини оширадиган ижодий ва қувончли жисмоний меҳнат бўлмаса, инсоннинг мукаммал ривожланиши мумкин эмас.

Совет давлатининг улуғ асосчиси В. И. Ленин таълим бериб айтган эдики, ёшлар ўзининг ўқишини меҳнат билан, саноатни ва қишлоқ хўжалигини қайта қуриш йўлидаги кураш билан, маданият учун ва халқни маърифатли қилиш учун кураш билан боғлаб олиб боришлари зарур.

Жамиятни коммунистик негизда қайта қуриш янги кишини тарбиялаш билан чамбарчас боғлангандир. Бу янги кишида руҳий бойлик, маънавий покизалик ва жисмоний камолот бир-бирига уйғун равишда пайванд бўлиши лозим.

Социалистик давлат ўз мактабини халққа хизмат этадиган қилиб, меҳнаткашларга билим берадиган қилиб, барча халқ талантларининг ривожланишига ёрдам берадиган қилиб ташкил этади. Совет мактаби ёш авлодни энг прогрессив идеялар, коммунизм идеялари руҳида тарбиялайди, ёшларда дунёни чинакам илмий тарзда билиш негизи бўлган материалистик дунёқарашни шакллантиради.

Совет жамиятида ўзларининг бутун билимлари ва кучларини, қобилият ва истеъдодларини коммунизм қуришга сарфлаётган ёшларнинг ажойиб авлоди тарбиялаб етиштирилди. Совет ёшларининг юксак маънавий хислатлари биринчи беш йилликлар даврида социализм қурилишининг меҳнат фронтларида, Улуғ Ватан урушида, қўриқ ва бўз ерларни ўзлаштириш учун қилинаётган қаҳрамонона ишларда, жуда катта электростанциялар, шахталар, домна печларини қуришда, мамлакатимизнинг Шарқида ва Шимолида янги саноат марказларини барпо қилишда ва ҳозирги кунларда қилинаётган бошқа кўпгина қаҳрамонона меҳнатда ёрқин намоён бўлди.

Совет олий мактаби ва махсус ўрта ўқув юртлари совет халқининг буюк ғалабаларга эришувида муҳим роль ўйнади. Ҳозирги вақтда халқ хўжалигида олий ва ўрта махсус маълумотли етти ярим миллионга яқин мутахассис ишламоқда. Жуда кўп мутахассис кадрларнинг вужудга келтирилганлиги Коммунистик партия ва Совет давлатининг энг катта муваффақиятларидан биридир.

Совет Иттифоқи фан ва техникани ривожлантириш соҳасида жаҳонда олдинги ўринлардан бирига чиқиб олди, мутахассислар тайёрлашнинг суръати ва сифати жиҳатидан энг тараққий этган капиталистик мамлакатлардан ўзиб кетди. Совет мутахассислари саноатда, қурилишда, транспортда, совхоз ва колхозларда, хўжалик ва маданиятнинг барча соҳаларида фидокорона меҳнатлари билан коммунистик қурилиш вазифаларини муваффақиятли ҳал этмоқдалар.

Шу етти йилликда Совет Иттифоқининг тараққиёти социалистик маданиятнинг тағин ҳам юксалиши, совет жамияти маънавий бойликларининг ортиши, коммунизмнинг актив қурувчилари — меҳнаткашларнинг онги юксак даражага кўтарилиши билан характерланади. Шу сабабли меҳнаткашларни, хусусан ёш авлодни коммунистик руҳда тарбиялаш масалалари ҳозирги шароитда жуда муҳим аҳамиятга эга бўлиб қолмоқда, давлат ва жамоат ташкилотларининг фаолиятида асосий масала бўлиб қолмоқда.

Совет мактабини ривожлантиришда ва халқ хўжалиги ҳамда маданиятнинг ҳамма соҳалари учун мутахассис кадрлар тайёрлашда катта муваффақиятлар қўлга киритилганига қарамай, бизнинг умумий таълим мактабларимиз, махсус ўрта мактабларимиз ва олий мактабларимиз коммунистик қурилиш талабларидан орқада қолмоқдалар, уларнинг жиддий камчиликлари бор. Ана шу жиддий камчиликларнинг энг каттаси ўқитишнинг турмушдан маълум даражада ажралиб қолганлиги, мактабни тамомлаб чиқаётганларнинг амалий фаолиятга тайёргарлиги бўшлигидадир. Коммунистик қурилишнинг ҳозирги босқичида халқ маорифи системасидаги ана шу камчиликларга сира ҳам тоқат қилиш мумкин эмас.

Халқ маорифини шу тарзда қайта қуриш зарурки, совет ўрта мактаби, профессионал-техника мактаби ва олий мактаб совет халқининг бутун яратувчилик фаолиятида янада активроқ роль ўйнайдиган бўлсин.

Совет ўрта мактаби ҳар томонлама ўқимишли, фан асосларини яхши биладиган ва шу билан бирга систематик жисмоний меҳнатга лаёқатли бўлган кишиларни тайёрлаши, ёшларни жамиятга фойдали бўлишга, жамият учун зарур бойликларни ишлаб чиқаришда актив қатнашишга интиладиган қилиб тарбиялаши лозим. Ўрта таълим миқёслари, аввало, халқ хўжалигида ишлаётган ёшлар учун мактаб шохобчаларини кенг ривожлантириш йўли билан анча кўпайтирилиши керак. Бу вазифанинг ҳал этилиши меҳнаткашларнинг маданий-техника савиясини янада оширишнинг, меҳнат унумдорлигини кўпайтиришнинг ва коммунизмни муваффақиятли қуришнинг муҳим шартидир.

Халқ хўжалигининг барча тармоқларида техниканинг тобора тараққий этиши ишчилар асосий оммасининг малакасини оширишга бўлган талабни тағин ҳам кўпроқ кучайтиради. Ишчилардан бир қисмининг профессионал-техника савияси етарлик эмаслиги ҳозирнинг ўзидаёқ айрим ҳолларда ишлаб чиқаришни ўстиришга халақит бермоқда. Шу сабабли ёшларга профессионал-техника таълими беришни ривожлантириш ва ишчи кадрлар тайёрлаш сифатини яхшилаш жуда муҳим аҳамиятга эгадир.

Коммунистик қурилишнинг янги вазифалари олий ва ўрта махсус таълимни уюштиришдаги мавжуд камчиликларни йўқотишни талаб этади.

Совет олий мактаби ҳар томонлама кенг маълумотга эга бўлган, фан ва техниканинг тегишли соҳасини чуқур биладиган кишиларни тайёрлаб бериши лозим. Саноат ва қишлоқ хўжалиги ҳамда қурилиш учун мутахассислар тайёрлаш сифатини янада оширишга алоҳида эътибор бериш керак. Фан ва техниканинг энг янги муваффақиятларига асосланган ҳозирги замон саноати олий ва ўрта махсус ўқув юртларини тамомлаб чиқувчилардан юксак назарий тайёргарликка эга бўлишни ва практикани яхши билишни талаб этади.

Янги шароитда сиртқи ва кечки ўқиш йўли билан олий ва ўрта махсус ўқув юртларида мутахассислар тайёрлаш алоҳида аҳамиятга эга бўлади. Олий ва ўрта махсус таълимнинг сиртқи ва кечки системасини шундай уюштириш керакки, жамиятда фойдали меҳнат билан машғул бўлган кишилар ўзлари хоҳлаганларида, ишдан бўш вақтларида олий ёки ўрта махсус маълумот олиш, ёхуд ўз малакасини ошириш имконига эга бўлсинлар.

Олий мактаб ва махсус ўрта ўқув юртларининг студентларида маркса-ленинча дунёқарашни шакллантириш, уларнинг коммунистик онглилиги ва активлигини ошириш, ёш мутахассисларни коллективчилик ва меҳнатсеварлик руҳида, ижтимоий бурчни англаш руҳида, социалистик интернационализм ва ватанпарварлик руҳида, коммунистик ахлоқнинг юксак принципларига риоя қилиш руҳида тарбиялаш соҳасидаги ишларини кескин суратда яхшилаш зарур.

Фабрика ёки колхозда, саноат корхонасида, совхозда, ремонт-техника станциясида, ёки муассасада қилинадиган ҳар қандай меҳнат, жамият учун виждонан қилинадиган фойдали меҳнат — социалистик жамиятда яшаётган ва унинг ноз-неъматларидан фойдаланаётган ҳар бир кишининг муқаддас бурчидир.

Коммунистик жамиятда яшовчи ҳар бир киши бу жамиятни қуришга ва янада ривожлантиришга ўз меҳнати билан ҳисса қўшмоғи лозим.

Коммунистик жамият қуриш процессида ишлаб чиқарувчи кучларни тобора тез тараққий эттириш, социалистик ижтимоий муносабатларнинг такомиллашиб бориши, совет демократиясининг тобора ривожлантирилиши ёшларни коммунистик руҳда тарбиялаш ва ўқитиш соҳасида мактаб олдида турган янги вазифаларни муваффақиятли ҳал этиш учун қулай шарт-шароит вужудга келтиради.

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Олий Совети **қарор қилади:**

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг «Мактабнинг турмуш билан боғланишини мустаҳкамлаш тўғрисида ва мамлакатда халқ маорифи системасини янада ривожлантириш ҳақида»ги умумхалқ муҳокамаси вақтида ҳамма томонидан қўллаб-қувватланган тезислари маъқуллансин.

Болаларни биринчи ўқиш йиллариданоқ уларни кейинчалик ижтимоий фойдали меҳнатда қатнашиши учун тайёрлаш зарур деб топилсин. Барча ёшлар 15-16 ёшдан бошлаб қўлларидан келадиган ижтимоий фойдали меҳнатга киришишлари керак ва уларнинг шундан кейинги бутун ўқувини халқ хўжалигидаги унумли меҳнат билан боғлаб олиб бориш зарур.

I БОБ

Ўрта мактаб тўғрисида

1 модда. Совет мактабининг асосий вазифаси — ўқувчиларни турмушга, ижтимоий фойдали меҳнатга тайёрлашдан, умумий ва политехника таълимини янада юксак даражага кўтаришдан, фан асосларини яхши биладиган билимли кишиларни тайёрлашдан, ёшларни социалистик жамият принципларини чуқур ҳурмат қилиш руҳида, коммунизм идеялари руҳида тарбиялашдан иборат.

Ўқишни меҳнат билан, коммунистик қурилиш практикаси билан маҳкам боғлаб олиб бориш ўрта мактабда ўқув ва тарбия учун асос қилиб олиниши керак.

2 модда. СССРда умумий мажбурий етти йиллик таълим ўрнига умумий мажбурий саккиз йиллик таълим жорий қилинсин. Саккиз йиллик мактаб тўлиқсиз ўрта умумий таълим меҳнат-политехника мактаби бўлиб, ўқувчиларга умумий билим ва политехника билимларининг мустаҳкам асосларини ўргатиши, меҳнатга муҳаббат ва ижтимоий фойдали ишларни бажаришга тайёр бўлиш руҳида тарбиялаши, болаларни ахлоқий, жисмоний ва эстетик тарбиялашни амалга ошириши лозим.

Саккиз йиллик мактабда таълим-тарбия ишлари фан асосларини ўрганишни, политехника таълими ва меҳнат тарбиясини, ўқувчиларни ижтимоий фойдали меҳнатни ўз ёшларига тўғри келадиган формаларига кенг жалб этишни бир-бирига қўшиб олиб бориш асосига қурилиши лозим.

3 модда. Белгилаб қўйилсинки, 15-16 ёшдан бошлаб ёшларга тўлиқ ўрта маълумот бериш таълимни унумли меҳнат билан боғлаб олиб бориш асосида амалга оширилади, токи ана шу ёшдаги барча ёшлар ижтимоий фойдали меҳнатга жалб этилган бўлсин.

4 модда. Тўлиқ ўрта маълумот берадиган ўқув юртларининг қуйидаги асосий хиллари белгилансин;

а) ишчи ва қишлоқ ёшлари мактаблари — кечки (сменали) умумий ўрта таълим мактаблари. Саккиз йиллик мактабни тамомлаб чиққан ва халқ хўжалиги соҳаларидан бирида ишлаётган кишилар бу мактабда ўрта маълумот оладилар ва профессионал малакаларини оширадилар. Бу мактабларда ўқиш муддати 3 йил қилиб белгилансин.

Кечки (сменали) умумий ўрта таълим мактабларининг ўқувчиларига зарур шарт-шароит вужудга келтириш мақсадида СССР Министрлар Советига ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда яхши ўқиётган ўқувчилар учун қисқартирилган иш куни ёки қисқартирилган иш ҳафтаси белгилаш топширилсин;

б) ишлаб чиқариш таълими берадиган ўрта умумий таълим меҳнат политехника мактаблари. Саккиз йиллик мактабни тамомлаб чиққан кишилар бу мактабларда 3 йил мобайнида ўрта маълумот оладилар ва халқ хўжалиги ёки маданият соҳаларидан бирортасида ишлаш учун профессионал тайёргарликка эга бўладилар.

Ишлаб чиқариш таълимида назария билан практиканинг нисбати ва ўқиш даври билан меҳнат даврининг навбатланиши ўқувчиларга бериладиган махсус тайёргарликнинг профилига ва маҳаллий шароитларига қараб белгиланади. Қишлоқ мактабларида ўқув йилини қишлоқ хўжалик ишларининг мавсумли бўлишини эътиборга олиб белгилашга тўғри келади.

Ишлаб чиқариш таълими ва ижтимоий фойдали меҳнат яқин жойдаги корхоналарнинг таълим ва ишлаб чиқариш цехларида, колхоз ва совхозларнинг шогирдлик бригадаларида, таълим-тажриба хўжаликларида, мактаб ва мактабаро таълим-ишлаб чиқариш устахоналарида ўтказилиши мумкин;

в) техникумлар ва бошқа махсус ўрта ўқув юртлари. Саккиз йиллик мактабни тамомлаб чиққан кишилар бу мактабларда ўрта маълумот ва махсус ўрта маълумот оладилар.

5 модда. Жамоат ролини кучайтириш ва болаларни тарбиялашда оилага ёрдам бериш мақсадида мактаб-интернат шахобчалари, шунингдек узайтирилган кун мактаблари ва группалари шахобчалари кенгайтирилсин. Белгилаб қўйилсинки, мактаб-интернатлар саккиз йиллик мактаблар типида ёки ишлаб чиқариш таълими берадиган ўрта умумий таълим меҳнат политехника мактаблари типида ташкил этилади.

6 модда. Мактабда тарбия ишларининг уюштирилишини жиддий суратда яхшилаш зарур деб топилсин, токи мактаб ўқувчиларни билимга, меҳнатга муҳаббат руҳида, меҳнат аҳлини ҳурмат қилиш руҳида тарбияласин, ўқувчиларда коммунистик дунёқарашни шакллантирсин, уларни Ватанга ва халққа фидокорона садоқат руҳида, пролетар интернационализми руҳида тарбияласин. Ўқувчиларни мактабда, оилада, кўчада маданиятли ва одобли бўлиш руҳида тарбиялаш соҳасидаги ишларни янада яхшилаш — ўқитувчиларнинг, ота-оналарнинг ва жамоат ташкилотларининг энг муҳим вазифасидир.

7 модда. Мавжуд ўн йиллик мактабларни (уларнинг юқори синфларини) шаҳар ва қишлоқлардаги ўрта умумий таълим мактабларининг турли хилларига айлантириш зарур деб топилсин.

Халқ маорифи системасини қайта қуриш маҳаллий хусусиятларни максимал даражада эътиборга олиб, планли ва ташкилий суратда амалга оширилсин, аҳолига мактаблар орқали хизмат кўрсатишнинг бирор тарзда бўлса ҳам ёмонланишига асло йўл қўйилмасин. Шарқдаги иттифоқчи ва автоном республикалардаги мактабларнинг юқори синфларида маҳаллий миллат қизлари миқдорини янада кўпайтириш зарурлигига эътибор берилсин.

Мактаб таълимининг янги системасига ўтиш плани ҳар бир иттифоқчи республикада унинг иқтисодий ва маданий тараққиётидаги хусусиятларига мувофиқ суратда ишлаб чиқилиши лозим. Шу билан бирга, мактабларни 7 йиллик мажбурий таълимдан 8 йиллик мажбурий таълимга кўчириш, шунингдек тўлиқ ўрта мактабларнинг турли хилларини ташкил этиш 1959-1960 ўқув йилидан эътиборан бошлансин ва 3-5 йил ичида тамомлансин. Ҳозирги VIII-X синф ўқувчиларининг амалдаги ўқув планлари ва программаларига мувофиқ ўрта мактабни тамомлаб чиқишлари учун имконият яратиб берилсин, уларни меҳнатга тайёрлаш кучайтирилсин.

Ўрта мактабларни қайта ташкил этиш планларини ишлаб чиққан вақтда халқ хўжалигини юқори малакали ёш мутахассис кадрлар билан таъминлашда узилиш юз беришига йўл қўйиш мумкин эмаслигини назарда тутиб, олий ўқув юртларини, ўрта мактабларни тамомлаб чиққан кишилар билан етарлик миқдорда таъминлаш кўзда тутилиши керак. Шу мақсадда ҳар бир иттифоқчи республикада зарурат бўлган тақдирда ўтиш даврида ҳозирги ўрта мактабларнинг бир қисми сақлаб қолиниши керак.

8 модда. Мажбурий саккиз йиллик мактаб тўғрисидаги, кечки (сменали) ўрта умумий таълим мактаби ва ишлаб чиқариш таълими берадиган ўрта умумий таълим меҳнат политехника мактаби тўғрисидаги низомлар иттифоқчи республикаларнинг Министрлар Советлари томонидан тасдиқланади.

9 модда. Саккиз йиллик ва ўрта умумий таълим мактабларида ўқув йилининг бошланиши ва тамомланиши ҳамда каникул вақти иттифоқчи республикаларнинг қонунлари билан белгиланади.

10 модда. ССР Иттифоқи Министрлар Совети ва Иттифоқчи республикаларнинг Министрлар Советлари мактабларнинг материал базасини мустаҳкамлаш, машғулотларнинг кўп сменали бўлишини тугатиш, ишлаб чиқариш таълимини ташкил этиш тадбирларини, шунингдек профессионал таълим ва ишлаб чиқариш практикасини ўтиш учун ўрта мактабларнинг юқори синфларида ўқувчиларга ўқув жойлари ажратиб бериш тадбирларини амалга оширсинлар.

11 модда. Иттифоқчи республикаларнинг Министрлар Советлари ўқитувчи кадрларни қайтадан тайёрлаш ва мактабларни умумий таълимнинг янги вазифаларига мувофиқ зарур билимга эга бўлган ўқитувчилар билан таъминлаш, шунингдек ўқитувчиларнинг меҳнат ва турмуш шароитини янада яхшилаш ҳамда уларнинг ғоявий-назарий савиясини кўтариш тадбирларини амалга оширсинлар.

II БОБ

Профессионал-техника таълими тўғрисида

12 модда. Совет Иттифоқининг техника-иқтисодий жиҳатдан ривожланиш перспективалари халқ хўжалигининг барча тармоқларидаги ишчи кадрларнинг ишлаб чиқариш малакасига бўлган талабларни тобора оширмоқда. Бундай шароитда ёшларнинг профессионал-техника таълимини кенг ривожлантириш алоҳида муҳим аҳамиятга эгадир.

Ёшларга профессионал-техника таълими беришнинг асосий вазифаси — халқ хўжалигининг ҳамма тармоқлари учун маданий ва техника билимига эга бўлган малакали ишчиларни ва қишлоқ хўжалиги меҳнаткашларини планли ва ташкилий равишда тайёрлаб беришдан, ўқувчиларни коммунистик руҳда тарбиялашдан, уларни ғоявий жиҳатдан чиниқтиришдан, ўқувчи ёшларда меҳнатга коммунистик муносабатда бўлишни шакллантиришдан иборат.

13 модда. Саккиз йиллик мактабни тамомлаганларидан кейин ишлаб чиқаришга борадиган ёшларга профессионал-техника таълими бериш учун шаҳар ва қишлоқ профессионал-техника ўқув юртлари ташкил этилсин.

Профессионал-техника ўқув юртлари ишлаб чиқариш тармоқларига мувофиқ ихтисослаштирилади ва улар таълим-тарбия ишларини ёшларни унумли меҳнатда актив ва систематик равишда қатнаштириш асосида ва корхоналар, қурилишлар, совхозлар ҳамда колхозлар билан маҳкам алоқа боғлаш асосида олиб борадилар.

14 модда. Меҳнат резервларининг фабрика-завод таълими, ҳунар, темир йўл, кончилик саноати, қурилиш ўқув юртлари ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш билим юртлари, профессионал-техника мактаблари, фабрика-завод шогирдлиги мактаблари ва Халқ хўжалиги кенгашлари ҳамда бошқармаларнинг бошқа профессионал ўқув юртлари ўқиш муддати бир йилдан уч йилгача бўлган кундузги ва кечки шаҳар профессионал-техника ўқув юртлари ҳамда ўқиш муддати бир-икки йиллик бўлган қишлоқ профессионал-техника ўқув юртлари қилиниб қайта ташкил этилсин.

Мавжуд профессионал ўқув юртларини шаҳар ва қишлоқ профессионал-техника ўқув юртлари қилиб қайта қуриш иқтисодий маъмурий районларнинг хусусиятларини эътиборга олиб уч-беш йил ичида ўтказилсин.

15 модда. Профессионал-техника ўқув юртларини қисман ўз харажатини қоплайдиган ҳолга ўтказиш мақсадида ССР Иттифоқи Министрлар Совети ва иттифоқчи республикаларнинг Министрлар Советлари ўқув юртларининг ишлаб чиқариш фаолиятидан келадиган даромадни кенгайтириш ва ошириш тадбирларини ишлаб чиқсинлар ва бу тадбирларни изчиллик билан амалга оширсинлар.

Меҳнаткашларнинг моддий жиҳатдан таъминланиши ўсиб бораётганлиги сабабли ўқувчиларнинг ўзлари ўрганаётган касбни яхши эгаллаб олишлари учун бўлган манфаатдорликларини ошириш мақсадида ўқувчиларни моддий жиҳатдан таъминлашнинг мавжуд шароитини ўзгартириб, текин кийим ва овқат бериш ўрнига ўқувчиларга иш ҳақи тўлаш тартибини жорий қилиш мақсадга мувофиқдир.

Етим ўқувчилар, болалар уйларида тарбияланувчилар ва кўп болалик ота-оналарнинг болалари учунгина ўқувчиларни давлат ҳисобидан тўла таъминлаб туриш тартиби сақланиши керак.

Колхозларга колхоз ёшларини профессионал-техника ўқув юртларида ўқитиш учун тегишли маблағлар ажратиш масаласини кўриб чиқиш тавсия қилинсин.

16 модда. Министрликлар, бошқармалар, Халқ хўжалиги кенгашлари, корхоналар, муассасалар ва ташкилотлар профессионал-техника ўқув юртларини таълим устахоналари учун керакли ишлаб чиқариш асбоб-ускуналари билан, ўқувчиларнинг ишлаб чиқариш практикасини ўтишлари учун корхоналарда иш ҳақи тўланадиган иш ўринлари билан таъминласинлар, шунингдек ўқиш процессини муваффақиятли ўтказиш ва ёшларнинг янги техникани, илғор технологияни ҳамда кўп унум берадиган меҳнат усулларини ўзлаштириб олишлари учун шарт-шароит вужудга келтирсинлар.

17 модда. ССР Иттифоқи Министрлар Совети ва Иттифоқчи республикаларнинг Министрлар Советлари саккиз йиллик умумий таълим мактабларини, профессионал-техника ўқув юртларини ва ишлаб чиқариш таълими йўлга қўйилган ўрта мактабларни тамомлаб чиқаётган ёшларга профессионал таълим бериш ва уларни ишга жойлаштиришнинг перспектив ҳамда йиллик планларини ишлаб чиқсинлар ва бу планларда корхоналарда ёшларни ишга қабул қилиш учун муайян жой ажратиб қўйишни ҳамда меҳнатни муҳофаза қилишга ва техника хавфсизлигига қаттиқ риоя қилишни кўзда тутсинлар.

18 модда. Профессионал-техника таълими системасини қайта қуриш профессионал-техника ўқув юртларида ишлаб чиқариш таълими берувчи мастерларнинг ва ўқитувчиларнинг техника, ғоявий-сиёсий ва педагогик тайёргарлиги даражасини ошириш соҳасида янги юксак талаблар қўяди. Ана шу ўқув юртлари шохобчаларининг кенгайиши мастерлар ва ўқитувчиларга бўлган талабни оширади. Шу сабабли, техникумларда ва олий ўқув юртларида бундай кадрларни тайёрлашга кўпроқ эътибор бериш зарур.

(ОХИРИ ИККИНЧИ БЕТДА).

НАВБАТДАН ТАШҚАРИ ТОШКЕНТ ШАҲАР XIII ПАРТИЯ КОНФЕРЕНЦИЯСИНИНГ ОЧИЛИШИ ТЎҒРИСИДА

Навбатдан ташқари XIII шаҳар партия конференцияси шу йил 28 декабрь эрталаб соат 10 да Свердлов номидаги концерт залида очилади.

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ.

Мактабнинг турмуш билан боғланишини мустаҳкамлаш тўғрисида ва СССРда халқ маорифи системасини янада ривожлантириш ҳақида

Қ О Н У Н

(БОШИ БИРИНЧИ БЕТДА).

Дарсликлар ва кўрсатмали қўлланмалар сифатини яхшилаш ва буларни кўпроқ чиқариш, ўқув-техника ва оммабоп илмий кинофильмлар ишлаб чиқаришни кенгайтириш, шунингдек профессионал-техника таълими бериш соҳасида радио ва телевидениедан кенг фойдаланиш лозим.

19 модда. Профессионал-техника ўқув юртлари тўғрисидаги низом СССР Министрлар Совети томонидан тасдиқланади.

20 модда. СССР Министрлар Совети ва иттифоқчи республикаларнинг Министрлар Советлари якка-бригада шогирдлиги йўли билан ҳамда курс таълими йўли билан ишчилар тайёрлашни тубдан яхшилаш ҳамда ишлаб чиқаришда банд бўлган ишчи кадрларнинг малакасини ошириш тадбирларини ишлаб чиқсинлар.

III БОБ

Ўрта махсус таълим тўғрисида

21 модда. Саноатда, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришида, шунингдек маданият, маориф ва соғлиқни сақлаш муассасаларида ишлаб чиқаришнинг бевосита ташкилотчилари бўлган техниклар ва махсус ўрта маълумотли бошқа ходимлар муҳим ўрин тутадилар.

Фан ва техниканинг энг янги муваффақиятларига асосланган ҳозирги замон ишлаб чиқаришининг манфаатлари техникумларни тамомлаб чиқувчилардан юксак даражада назарий тайёргарликка эга бўлишни, практикани яхши билишни талаб этади.

Шунга биноан, таълимни ижтимоий фойдали меҳнат билан маҳкам боғлаб олиб бориш ва кечки ҳамда сиртқи таълимни кенг ривожлантириш асосида ўрта махсус таълим системасини янада такомиллаштириш ва ўрта малакали мутахассислар тайёрлашни яхшилаш зарур деб топилсин.

22 модда. Ўрта махсус ўқув юртларида мутахассислар тайёрлаш саккиз йиллик мактаб базасида, айрим ихтисослар бўйича эса тўлиқ ўрта таълим базасида амалга оширилсин.

Мутахассислар халқ хўжалигининг қайси тармоғига тайёрланаётганига қараб, шунингдек корхоналарда, қурилишларда ва бошқа ташкилотларда меҳнат шароитига қараб ишлаб чиқаришдан ажралган ва ажралмаган ҳолда ўқитишнинг умумий муддати ва ўқитишнинг айрим даврларининг давом этиши турлича бўлиши мумкин.

23 модда. Белгилаб қўйилсинки, ўрта махсус ўқув юртларида ўқитиш ўқувчиларнинг умумий билим олишлари билан бир қаторда ўрта мактаб ҳажмида ихтисос бўйича зарур назарий ва амалий тайёргарликка эга бўлишларини таъминлаши, техника ўқув юртларида ва қишлоқ хўжалик ўрта махсус ўқув юртларида эса ўқувчиларнинг малака ҳосил қилишларини, уларга иш касбларидан бири бўйича разряд беришни таъминлаши лозим.

24 модда. Индустриал техникумларда ўқувчиларнинг кучи билан саноат маҳсулоти ишлаб чиқарадиган цехлар ва устахоналар ташкил этиш, қишлоқ хўжалик техникумлари ҳузурида эса барча асосий ишлар ўқувчиларнинг ўзлари томонидан бажариладиган йирик хўжаликлар ташкил этиш мақсадга мувофиқ деб топилсин.

25 модда. Ўрта махсус ўқув юртлари шохобчалари иқтисодий районларнинг кадрларга бўлган эҳтиёжларини ҳисобга олган ҳолда ишлаб чиқаришга яқинлаштиришни кўзда тутиб, янада кенгайтирилсин. Халқ хўжалиги кенгашлари, министрликлар ва бошқармалар ўрта маълумотли мутахассисларни биргаликда тайёрлаш практикасини кенг йўлга қўйсинлар.

Ўрта махсус билимли мутахассислар тайёрлашнинг асосий формаси бўлган сиртқи ва кечки таълимни кенгайтириш ва яхшилаш сиртқи ва кечки техникумларни мустаҳкамлаш йўли билан, шунингдек малакали ўқитувчи кадрларга ва тегишли таълим-материал базасига эга бўлган стационар ўқув юртлари ҳузурида сиртқи ва кечки бўлимларни ташкил этиш йўли билан амалга оширилсин.

Кечки ва сиртқи бўлимга ўзи танлаб олган ихтисосларга яқин касбларда ишловчи кишилар биринчи галда қабул қилинсин.

26 модда. Ўрта махсус ўқув юртлари тўғрисидаги низом СССР Министрлар Совети томонидан тасдиқланади.

IV БОБ

Олий мактаб тўғрисида

27 модда. Коммунистик қурилиш вазифалари олий мактабни турмушга, ишлаб чиқаришга яқинлаштиришни, мутахассислар тайёрлашнинг назарий савиясини фан ва техниканинг энг янги ютуқларига мувофиқ кучайтиришни талаб этади.

Мамлакатимизда олий таълим системасини янада ривожлантириш ва такомиллаштириш мутахассисларни амалий ва назарий жиҳатдан яхшироқ тайёрлашни таъминлаши, ёшларни коммунистик руҳда тарбиялашни анча кучайтириши, студентларни тарбиялашда барча ўқитувчиларнинг актив иштирок қилишини таъминлаши лозим.

Олий мактабнинг асосий вазифалари қуйидагилардан иборат:

Марксча-ленинча таълимот асосида тарбияланган, Ватан ва чет эл фани ҳамда техникасининг энг янги муваффақиятларини эгаллаган, иш практикасини яхши биладиган, замонавий техникадан тўла фойдаланибгина қолмай, келгусининг техникасини вужудга келтиришга қодир бўлган юқори малакали мутахассислар тайёрлаш;

коммунистик қурилиш вазифаларини ҳал этишга ёрдам берадиган илмий-тадқиқот ишларини бажариш;

илмий-педагогика кадрлари тайёрлаш;

халқ хўжалиги, маданият ва маорифнинг турли соҳаларида ишлаётган мутахассисларнинг малакасини ошириш;

илмий ва сиёсий билимларни меҳнаткашлар орасига ёйиш.

28 модда. Олий ўқув юртларида мутахассислар тайёрлаш тўлиқ ўрта маълумот базасида, ўқишни ижтимоий фойдали меҳнат билан қўшиб олиб бориш асосида ўтказилсин. Ўқишни практика билан, меҳнат билан қўшиб олиб боришнинг конкрет формалари олий ўқув юртининг профилига, студентларнинг составига қараб, шунингдек миллий ва маҳаллий хусусиятларга қараб белгиланиши лозим.

Олий ўқув юртларига партия, касаба союз, комсомол ташкилотлари ва бошқа жамоат ташкилотларининг, саноат корхоналари раҳбарлари ва колхоз правлениеларининг характеристикасига мувофиқ қабул қилинсин, токи ишлаб чиқаришда ўзини кўрсатган, тайёргарлиги бўлган ва қобилиятли энг муносиб ишчилар конкурс йўли билан танлаб олиш тартибида олий ўқув юртларига қабул қилинсин. Олий ўқув юртларига қабул қилишда амалий иш стажи бўлган кишиларга имтиёз берилсин.

29 модда. Сиртқи ва кечки олий ўқув юртларини мустаҳкамлаш, стационар олий ўқув юртлари базасида кечки ва сиртқи таълим шохобчаларини ривожлантириш, йирик саноат корхоналари ва қишлоқ хўжалик корхоналарининг ўзида мутахассисларни кечки ва сиртқи таълим асосида тайёрлашни уюштириш йўли билан кечки ва сиртқи таълимни бутун чоралар билан яхшилаш ва кенгайтириш зарур деб топилсин.

30 модда. Инженерларни тайёрлаш вақтида ўқишни меҳнат билан боғлаб олиб бориш шу тарзда уюштирилиши кераккн, студентларнинг ишлаб чиқаришдаги меҳнати уларнинг бўлғуси ихтисосни яхшироқ эгаллаб олишларига ёрдам берсин ва студентларнинг ишлаб чиқаришдаги технология процессини изчиллик билан ўрганишларига имконият туғдирсин. Техника олий ўқув юртларининг кўпчилигида ўқишни ишлаб чиқаришда ишлаш билан қўшиб олиб боришни дастлабки икки курсда кечки ёки сиртдан ўқиш системаси тариқасида ташкил этиш мақсадга энг мувофиқдир.

Студентлар даставвал мураккаб назарий фанлар циклини ўрганадиган, шунингдек лабораторияларда кўп вақт практика ўтадиган ихтисослар бўйича ўқишнинг дастлабки 2-3 йилини ишлаб чиқаришдан ажратилган ҳолда ташкил этиш мақсадга мувофиқдир. Шундан кейин студентлар учун бевосита ишлаб чиқаришда, лабораторияларда ва конструкторлик бюроларида штатли ўринларда бутун йил бўйи амалий иш билан шуғулланишни кўзда тутиш керак.

Олий таълим системасини такомиллаштирган вақтда янги техника тармоқлари учун, илмий ва проектлаш-конструкторлик ишларини янада ривожлантириш учун инженер кадрлар тайёрлашга катта эътибор бериш керак.

31 модда. Қишлоқ хўжалик мутахассислари тайёрлаш вақтида ўқитиш йирик совхозлар базасида ташкил этилган ва қишлоқ хўжалик ишлари студентларнинг кучи билан бажариладиган зўр намунали таълим хўжалигига эга бўлган институтларда ўтказилиши керак. Мутахассислар тайёрлаш ишини мамлакатнинг айрим зоналарига мослаштириб уюштириш керак, ўқишни унумли меҳнат билан қўшиб олиб боришда эса ишлаб чиқаришнинг мавсумли бўлишини эътиборга олиш лозим.

32 модда. Университет таълимини янада ривожлантириш жумладан, математика, биология, физика, химё фанларининг янги бўлимлари бўйича мутахассислар тайёрлашни анча кўпайтириш, студентларнинг назарий ва амалий тайёргарлигини ошириш, табиёт ва гуманитар фанларнинг энг муҳим проблемаларини ҳал этишда университетларнинг ролини анча кучайтириш зарур деб топилсин. Университетларга студентлар қабул қилиш ва уларда ўқишни меҳнат билан қўшиб олиб бориш шу тарзда ташкил қилиниши керакки, студентлар ўқиш жараёнида ихтисос бўйича ишлаш малакаларини ҳосил қилсинлар, гуманитар фанлар соҳасида ишловчи мутахассислар эса (экономистлар, философлар, юристлар ва ҳоказо) бундан ташқари ижтимоий фойдали меҳнат соҳасида муайян тажрибага эга бўлсинлар.

33 модда. Педагогика институтлари ва университетларда ўқитувчилар тайёрлашни яхшиламоқ, барча мактабларни олий маълумотли ўқитувчилар билан таъминлашга ўтишни тамомила туғаллаш кераклигини кўзда тутиб, бошланғич мактаблар учун ўқитувчилар тайёрлашни кенг йўлга қўймоқ, агрономия, чорвачилик, техника ва бошқа махсус фанлар бўйича ўқитувчилар тайёрлашни уюштирмоқ, педагогика институтларида ўқитишнинг илмий-назарий савиясини оширмоқ, ўқитувчилар тайёрлашда ишлаб чиқариш ва педагогика практикасининг аҳамиятини кучайтирмоқ зарур деб топилсин.

34 модда. Медицина олий ўқув юртларида врачлар тайёрлаш вақтида врачлик касбининг ўзига хос талаблари эътиборга олинсин; медицина институтларига асосан медицина ва даволаш-профилактика муассасаларида медицина хизмати кўрсатувчи ходим бўлиб ишлаб, амалий стажга эга бўлган ёшлар қабул қилинсин; студентларнинг ўқиши даволаш-профилактика ва санитария-гигиена муассасаларида узлуксиз практика ўтказиш билан қўшиб олиб борилсин.

Ўрта медицина маълумотига эга бўлган ва ўз ихтисоси бўйича ишлаб, стаж орттирган кишилар учун ишдан ажралмаган ҳолда медицина олий ўқув юртларида таълим олиш уюштирилсин.

35 модда. Музика, рассомлик, театр соҳасида ва санъатнинг бошқа турлари соҳасида олий ва ўрта маълумотли мутахассислар тайёрлаган вақтда ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда ўқиш системаси кенг татбиқ қилиниши керак, токи меҳнаткашлар кенг доираларининг ана шу билимларни ҳосил қилиши ва халқ орасидаги талантларни рўёбга чиқариш учун имконият яратиб берилсин.

36 модда. Студентларни ғоявий-сиёсий тарбиялашни кучайтириш, марксча-ленинча назарияни ўқитишни яхшилаш, ёшларни коммунистик ахлоқнинг юксак принциплари руҳида, меҳнатга муҳаббат руҳида ва буржуа идеологиясига нисбатан муросасиз бўлиш руҳида тарбиялаш зарур деб ҳисоблансин. Олий маълумотли мутахассислар тайёрлаш вақтида студентларда билишнинг илмий методини ҳосил қилишга, фанларни эгаллашга ижодий қарашга, илмга нисбатан масъулиятли муносабатда бўлишга, ишда мустақиллик кўрсатишга жиддий эътибор бериш лозим. Совет олий мактабини тамомлаб чиққан кишилар давлат ва жамоат бурчини бажаришда намуна кўрсатишлари керак.

37 модда. Корхоналар, қурилишлар, конструкторлик бюролари ва илмий-тадқиқот институтларидаги энг малакали инженер-техник ходимларни, агрономларни, врачларни ва ишлаб чиқаришдаги илғор методлардан ҳамда фан ва техниканинг ҳозирги ютуқларидан фойдаланиб дарс бера оладиган бошқа практик ходимларни олий ўқув юртларида дарс беришга кенг жалб этиш мақсадга мувофиқ деб ҳисоблансин.

38 модда. Илмий иш ҳар бир олий ўқув юрти фаолиятининг таркибий қисми бўлмоғи кераклигини эътиборга олиб, юксак назарий савияда бўлган ва халқ хўжалигини, фан ҳамда маданиятни ривожлантириш учун муҳим аҳамиятга эга бўлган илмий-тадқиқотларни ўтказишда олий ўқув юртлари ролини ошириш зарур деб топилсин.

Олий ўқув юртлари ҳузурида илмий-тадқиқот институтлари, лабораториялар ташкил этиш ва баъзи илмий-тадқиқот муассасаларини олий ўқув юртлари билан бирлаштириш мақсадга мувофиқ деб ҳисоблансин.

Халқ хўжалиги кенгашлари, министрликлар, бошқармалар ва қишлоқ хўжалигини бошқарувчи органлар илмий тадқиқотларнинг натижаларини амалга оширишда ва ишлаб чиқариш тажрибаларини йўлга қўйишда олий ўқув юртларига ёрдам беришлари лозим.

39 модда. Халқ хўжалиги кенгашлари, корхоналар, муассасалар ва ташкилотлар студентларнинг ишлаши учун олий ва ўрта махсус ўқув юртларига ҳақ тўланадиган штатли иш ўринлари ва техника лавозимларини беришлари, студентларнинг ишлаб чиқариш таълимини таъминлашлари, улар учун зарур уй-жой шароити вужудга келтиришлари ва иш кийимлари билан уларни таъминлашлари керак.

40 модда. Олий ўқув юртлари тўғрисидаги низом СССР Министрлар Совети томонидан тасдиқланади.

41 модда. ССР Иттифоқи Министрлар Совети ва иттифоқчи республикаларнинг Министрлар Советлари мамлакатда олий таълимни ривожлантириш соҳасида ушбу Қонундан келиб чиқадиган тадбирларни ишлаб чиқишлари ва амалга оширишлари лозим. Бунда:

а) мамлакатда олий ўқув юртлари шохобчаларини тартибга солиш, янги саноат районларида олий ўқув юртлари сонини кўпайтириш, олий ўқув юртларини ишлаб чиқаришга яқинлаштириш ва бир хил профилдаги олий ўқув юртларини бирлаштириш;

б) олий ўқув юртларининг моддий-техника базасини кенгайтириш ва мустаҳкамлаш, университетлар ва техника олий ўқув юртларининг лабораторияларини электрон машиналар, тезлаткичлар ва бошқа энг янги ускуналар билан таъминлаш;

в) завод-техника олий ўқув юртларини ташкил этиш, шунингдек олий ўқув юртлари ҳузурида студентлар кучи билан маҳсулот ишлаб чиқарадиган саноат корхоналари ва цехларни ташкил этиш;

г) олий ва ўрта махсус ўқув юртлари студентларининг, хусусан ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда ўқиётганларнинг дарсликларга бўлган эҳтиёжини тўла қондириш учун ихтисослаштирилган нашриётларни ва полиграфия базасини вужудга келтириш;

д) олий ўқув юртлари ва техникумларнинг юқори синфларида ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда ўқиётган студентларга қўшимча имтиёзлар бериш;

е) кечки ва сиртқи олий ва ўрта махсус таълимнинг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш ва кино, радио, телевидениедан ҳамда ҳозирги замоннинг бошқа илмий-техника воситаларидан кенг фойдаланишни таъминлаш кўзда тутилиши лозим.

42 модда. Олий ва ўрта махсус таълимни қайта қуриш миллий ва маҳаллий хусусиятларни ҳисобга олиб, 1959-60 ўқув йилидан бошлаб уч-беш йил мобайнида амалга оширилсин ва бу иш шу тарзда уюштирилсинки, халқ хўжалиги, фан ва маданият учун ҳар йили тайёрланадиган мутахассислар сони уларга бўлган ва ўсиб бораётган эҳтиёжларга мувофиқ тўхтовсиз оширилиб борсин.

* * *

Иттифоқчи республикаларнинг Министрлар Советлари ушбу Қонундан келиб чиқадиган ва мактабнинг турмуш билан боғланишини мустаҳкамлашни, республикаларда умумий мажбурий саккиз йиллик таълимни амалга оширишни ва умумий ўрта таълим, профессионал-техника таълими, ўрта махсус таълим ва олий таълимни янада ривожлантиришни таъминлайдиган таклифларни иттифоқчи республикаларнинг Олий Советлари муҳокамасига киритсинлар.

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Олий Совети мактабнинг турмушга яқинлаштирилиши коммунизм даврида яшайдиган ва меҳнат қиладиган ёш авлодни яхши тарбиялаш учун зарур шарт-шароитни вужудга келтиради, деб ҳисоблайди. Халқ маорифи системасининг қайта қурилиши совет жамиятининг бундан кейинги моддий ва маънавий тараққиёти учун жуда катта аҳамиятга эга бўлади, ёшларни ўқитиш ва тарбиялаш соҳасида совет мактабининг ролини оширади, халқ хўжалиги, фан ва маданиятнинг ҳамма соҳалари учун юқори малакали кадрлар тайёрлашни яхшироқ таъминлайди ва Совет Иттифоқи қудратининг ўсишига янада кўпроқ ёрдам беради.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси К. ВОРОШИЛОВ.

СССР Олий Совети Президиумининг Секретари М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1958 йил, 24 декабрь.

СССР Олий Советининг иккинчи сессияси

24 декабрда Москвада СССР Олий Советининг иккинчи сессияси ўз ишини давом эттирди. Депутатлар кун тартибидаги иккинчи масалани—Мактабнинг турмуш билан боғланишини мустаҳкамлаш тўғрисида ва мамлакатда халқ маорифи системасини янада ривожлантириш ҳақидаги масалани муҳокама қилишга киришдилар.

Иттифоқ Советида

Иттифоқ Советининг эрталаб соат 10 да Катта Кремль саройи мажлислар залида палата Раисининг ўринбосари депутат **Н. У. Базанова** раислигида очилган мажлисида депутат **П. М. Машеров** (Белоруссия ССР) биринчи бўлиб сўзга чиқди.

Бизнинг халқимиз, дейди депутат ўрта ва олий мактабнинг қайта қурилишини коммунизм қурилиши программасининг ажралмас қисми деб ҳисобламоқда ва бу тадбирни қизғин маъқуллаб кутиб олмоқда. Белоруссия меҳнаткашлари мактабнинг турмуш билан боғланишини мустаҳкамлаш тўғрисидаги, ўрта таълимни икки босқичга бўлиш тўғрисидаги, ёшларнинг ўқишни унумли меҳнати билан бирга боғлаб олиб борган ҳолда таълим олиши лозимлиги тўғрисидаги таклифларни якдиллик билан қўллаб-қувватламоқдалар.

Депутат Машеров бир қанча ходимларнинг мактаблар ҳузурида ўқувчиларнинг ишлаб чиқариш таълимини тўла равишда амалга оширишга имкон берадиган таълим базаси вужудга келтириш зарур, деган таклифларига қўшилмайди. Унинг фикрича, саноат корхоналари, колхозлар ва совхозлар ана шундай база бўлиши лозим.

Депутат **М. С. Гречуха** (Украина ССР) ўқишни турмушга яқинлаштириш йўлида республикада амалга оширилган дастлабки тадбирлар ҳақида гапиради. У Украина мактабларининг ишлаб чиқариш таълими соҳасидаги тўрт йиллик тажрибаси тўғрисида, ўқувчиларнинг ишлаб чиқариш бригадалари ҳақида, бир қанча олий ўқув юртларида ўқиш процессининг янгича ташкил қилинганлиги тўғрисида, медицина институтларининг кечки бўлимлари ташкил этилганлиги тўғрисида сўзлаб беради.

Ўртоқ Гречуха махсус ўрта ва олий ўқув юртларида кечки ва сиртқи таълимни бутун чоралар билан ривожлантириш тўғрисидаги таклифни қўллаб-қувватлаб, бир мисол келтиради: Дзержинский номли заводда 593 инженер-металлурглардан 518 киши сиртқи ва кечки система орқали билим олди. Булар орасида директор, бош инженер, бўлим ва цех бошлиқлари ҳамда бошқа етакчи инженер-техник ходимлар бор. Улар ишлаб чиқаришга ишнинг кўзини билиб раҳбарлик қилмоқдалар. Ўртоқ Гречуха Олий таълим ва Соғлиқни сақлаш министрликлари олий ўқув юртларининг кечки бўлимларида ўқув планларини ва штат нормативларини тартиблаштириш билан тезроқ шуғулланишлари лозим, деб ҳисоблайди. У ҳозирги вақтда ҳар хил министрликлар қарамоғида бўлган олий ўқув юртларига раҳбарликни тартиблаштириш зарурлиги тўғрисида ҳам масала қўяди.

Депутат **З. С. Умарова** (Қозоғистон ССР) КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг тезислари Қозоғистон меҳнаткашларининг йиғилишларида кенг равишда муҳокама қилинганлигини айтади. Ҳамма ерда совет кишилари Коммунистик партиянинг ёш бўғинига қилаётган ғамхўрлигидан ғоят мамнун эканликларини изҳор қилмоқдалар.

Биз ўрта таълимни икки босқичга бўлиш тўғрисида тезисларда баён этилган таклифни қўллаб-қувватлаймиз, деди ўртоқ Умарова.

Нотиқ Қозоғистон ССР нинг ўзига хос хусусиятларини назарга олиб, унда ишчи ва қишлоқ ёшлари мактаблари билан бир қаторда 11 йиллик ўрта политехника мактаблари ташкил қилиш зарур деб ҳисоблайди. Депутат Умарова истеъдодли болалар учун махсус мактаблар очишни мақсадга мувофиқ эмас, деб ҳисоблайди.

Депутат **Н. Ф. Игнатов** (Москва области) айтадики, тезисларда ишлаб чиқаришда иш тажрибасига эга бўлган ёшларни олий ўқув юртларига биринчи навбатда қабул қилиш масаласи тўғри қўйилган. Бу йил Москва областида 20 мингдан ортиқ ёшлар 10-синфни битириб, саноатга ва қишлоқ хўжалигига ишга кетдилар. Улар учун олий ўқув юртига кириш йўли ёпиб қўйилгани йўқ. Улар олий ўқув юртларига келадилар, аммо амалий иш тажрибасига эга бўлиб, тасодифий равишда эмас, балки онгли суратда ўзига касб танлаган ҳолда келадилар.

Депутат **Ф. М. Халилова** (Озарбайжон ССР) республика меҳнаткашлари КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг тезисларини чуқур мамнуният билан кутиб олганликларини таъкидлаб, миллий мактабларда тил ўрганиш масаласини кўтаради. Биз, дейди у, миллий мактабларда рус тилини ўрганиш мажбурий бўлиши лозим, деб ҳисоблаймиз, чунки рус тили миллатлар ўртасидаги алоқанинг, СССР халқлари дўстлигини мустаҳкамлашнинг ва уларни рус ҳамда жаҳон маданияти бойликларидан баҳраманд қилишнинг қудратли воситасидир. Нотиқ болаларни мактабга саккиз ёшдан қабул қилиш ҳақида, мактаб интернатларини ўқувчиларнинг ўз-ўзига хизмат қилишига кўчириш тўғрисида ҳам таклифлар киритади.

— Биз Ўзбекистонда илм-фаннинг равнақи билан ҳаққоний суратда фахрланамиз, дейди депутат **Х. М. Абдуллаев.** Республикамиз ўз маданий тараққиётида олға томон мислсиз катта қадам қўйди. У мамлакатимизда коммунизм қуришнинг актив кучи бўлибгина қолмай, шу билан бирга муваффақиятли равишда янги ва эркин ҳаёт қуришда чет эл Шарқи халқларига намуна ҳам бўлиб қолди.

Сўнгра депутат Ўзбекистондаги қишлоқ ўрта мактаблари юқори синф ўқувчиларининг кўпчилиги колхозга аъзо бўлиб, уларнинг қўлида меҳнат дафтарчалари борлигини, уларнинг қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришида систематик суратда иштирок этаётганликларини айтади. Шу сабабли республиканинг қишлоқ жойларида ишлаб турган ёшлар учун ўрта мактабларни сақлаб қолиб, уларда ўқиш муддатини 11 йилгача узайтириш мақсадга мувофиқдир. Ўқишнинг охирги уч йили мобайнида ишлаб чиқариш тажрибасига ва меҳнатга алоҳида эътибор берилиши лозим. Депутат илмий муассасаларнинг ишлаб чиқариш билан янада маҳкам алоқа боғлаши зарурлиги ҳақида гапиради.

Депутат **М. П. Никулина** (Ставрополь ўлкаси) мактаблардаги ишлаб чиқариш бригадаларининг тажрибаси ҳақида гапиради. Ўртоқ Никулина ўқитувчи кадрлар тайёрлаш масаласига тўхталиб, улар учун меҳнатда чиниқиш алоҳида аҳамиятга эга эканлигини таъкидлайди. У педагогика олий ўқув юртларига иш тажрибаси бўлмаган кишиларни қабул қилиш мумкин эмас, деб ҳисоблайди. Нотиқ сиртқи қишлоқ хўжалик олий ўқув юртлари учун дарсликлар нашр этишни яхшилаш зарурлиги тўғрисида масала қўяди.

Музокараларда депутатлардан **М. П. Костенко** (Ленинград), **А. П. Лупан** (Молдавия), **Э. К. Берклан** (Латвия ССР), **И. В. Абашидзе** (Грузия ССР) ҳам сўзга чиқдилар.

Польша-Совет дўстлиги жамияти Бош правлениесининг раиси, Польша Халқ Республикаси Сейм Маршали Чеслав Вицех бошчилигида залда ҳозир бўлган Польша-Совет дўстлиги жамияти делегациясини депутатлар ва меҳмонлар самимий табрикладилар.

Мажлис охирида раислик қилувчи бир группа депутатларнинг атом ва водород қуроли синовларини тўхтатиш тўғрисидаги масала юзасидан СССР Ҳукуматига берган сўроғини ҳамда бир группа депутатларнинг Берлин масаласи юзасидан берган сўроғини ўқиб эшиттирди. У сўроқларнинг СССР Министрлар Советига топширилишини маълум қилди.

Миллатлар Советида

Эрталаб соат 10 да Кремль театрида **Миллатлар Советининг** мажлиси очилди. Палата раисининг ўринбосари депутат **К. Кондучалова** раислик қилди.

Маориф системасини қайта қуриш программаси, деди депутат **С. В. Червоненко,** бутун мамлакатимиздагидек, Украинада ҳам меҳнаткашлар томонидан якдиллик билан маъқулланди, тўла равишда қўллаб-қувватланди ва ҳаммага манзур бўлди. Ўртоқ Н. С. Хрушчевнинг хати, КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг тезислари халқ маорифи масалалари доирасидан анча кенг бўлиб, уларда келажак ҳақидаги, коммунистик жамият кишиси ҳақидаги катта проблемалар илгари сурилган.

Депутат ёшларни ишга жойлаштиришни яхшилаш жуда муҳим иш деб ҳисоблайди. У педагогика илмий муассасалари мактаб ҳаётида, ёшларни тарбиялашда рўй бераётган ҳодисаларни ҳали ҳам чуқур анализ қилмаётганликлари учун танқид қилди.

Депутат **Н. Додхудоевга** (Тожикистон ССР) сўз берилади. Ўқишнинг ишлаб чиқариш билан, коммунистик қурилиш практикаси билан маҳкам боғланиши, дейди у, таълим ва тарбия ишида муҳим асос бўлиши лозим. Шу сабабли КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг «Мактабнинг турмуш билан боғланишини мустаҳкамлаш тўғрисида ва мамлакатда халқ маорифи системасини янада ривожлантириш ҳақида»ги тезислари зўр қизиқиш туғдирди ва ҳамма томонидан маъқулланди.

Партиянинг XX съездидан кейин, дейди нотиқ, Тожикистонда таълим-тарбия ишларини яхшилаш соҳасида баъзи ишлар қилинди. 118 та ўрта мактабда ишлаб чиқариш таълими ўтиладиган синфлар ташкил қилинди. Мактаб ўқувчилари Сталинобод тўқимачилик комбинатида, Ленинобод ипакчилик комбинатида, механика заводида ва бошқа корхоналарда ишлаб чиқариш тажрибасидан ўтмоқдалар ва иш малакасига эга бўлмоқдалар. Қишлоқ мактабларида Ставрополь ўлкасидан намуна олиб, ўқувчиларнинг ишлаб чиқариш бригадалари ташкил қилинган. Бу мактабларнинг тажрибаси ўқишни унумли меҳнат билан боғлаб олиб бориш тўғри ва зарур эканлигини тасдиқлади.

Ўртоқ Додхудоев болалар уйларини мактаб-интернатларга айлантириш зарур, деган фикрни айтади.

ВЦСПС раисининг ўринбосари депутат **Л. Н. Соловьев** мактабнинг ишлаб чиқариш билан боғланишини мустаҳкамлашда касаба союз ташкилотларининг роли тўғрисида гапирди. Корхоналарнинг мактаблар билан ўзаро тўғри муносабати, дейди у, кўп жиҳатдан касаба союз комитетларига боғлиқ бўлади. Уларнинг вазифаси—ўқитувчилар билан, мактаблар билан маҳкам алоқа ўрнатишда ишчи ва хизматчилар коллективларига ёрдам бериш, болаларнинг ишчилар синфининг ва колхозчи деҳқонларнинг қаҳрамонона традициялари руҳида тарбияланишига ёрдам беришдан иборатдир. Корхоналардаги касаба союз ташкилотларининг вакилларини — илғор ишчилар, техниклар ва инженерларни мактабларнинг педагогика кенгаши составига киритиш мақсадга мувофиқ бўлур эди.

Касаба союзлари, дейди нотиқ, ҳар бир корхонада ёшларнинг хавфсиз ва нормал меҳнат қилиши учун шароит яратилиши йўлида зарур чораларни кўрадилар.

Кўпгина йирик заводларда ва катта совхозларда, дейди сўнгра ўртоқ Соловьев, кечки олий ўқув юртларининг филиалларини, сиртдан ўқувчилар учун консультация пунктларини ташкил қилиш имконияти мавжуд. Техника жиҳатидан биринчи даражали бир қанча корхоналар завод-олий техника ўқув юрти бўлиш учун базага эга. Касаба союз ташкилотлари ёшларнинг ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда муваффақиятли ўқишлари учун ўз томонидан ҳамма чорани кўрадилар.

СССР Олий Советининг иккинчи сессияси

Депутат **Б. Қозоқбоева** (Қирғизистон) республикада мактаб ўқувчиларини меҳнат асосида тарбиялаш ва уларни амалий ишга тайёрлаш соҳасида бир мунча тажриба борлигини айтди. Бундан икки йил муқаддам Қирғизистондаги 80 мактабда ишлаб чиқариш таълими жорий этилган эди. Бу мактабларнинг ўқувчилари етуклик аттестати билан бирга ишлаб чиқариш малакаси тўғрисида гувоҳнома ҳам оладилар. Уларнинг кўплари ишлаб чиқариш илғорлари бўлиб қолди. Қишлоқ мактабларида ўқувчиларни меҳнатга тайёрлаш ишлари колхоз ва совхозларда ўқувчиларнинг ишлаб чиқариш бригадаларини ташкил қилиш ёрдами билан олиб борилмоқда.

Сўнгра ўртоқ Қозоқбоева лаборатория жиҳозлари ва кўргазмали ўқув қуроллари ишлаб чиқариш ва улар билан мактабларни таъминлашни марказлаштирилган тартибда ташкил қилишни таклиф этади.

Депутат **Х. К. Пирн** (Эстония ССР) асосан миллий мактабларга доир бир қанча таклифлар киритади. У республика мактабларида уч тил — она тили, рус тили ва чет эл тили ўрганишни мажбурий қилиш ҳамда она тили ва рус тилини, шунингдек республика тарихи ва географиясини ўрганиш муносабати билан биринчи босқич мактабларда ўқиш муддатини тўққиз йил қилиш зарур деб ҳисоблайди.

Депутат **И. С. Долидзе** (Грузия) ўқишни унумли меҳнат билан боғлаб олиб бориш тажрибаси ҳақида гапириб, 1956-1957 ўқув йилида республиканинг 20 та мактабида ишлаб чиқариш таълими бўлган синфлар ташкил қилинганлигини айтди. Бу синфлар учун токарлик, электро-слесарлик, электромонтаж, дурадгорлик-мебель, трактор, чой агротехникаси ва технологияси, чорвачилик, узумчилик ва виночилик профиллари белгиланди. Программалар ўқувчиларнинг мактабни битириб чиққанларидан кейин ўзлари танлаб олган ихтисос билан шуғулланишларига имкон берадиган қилиб тузилган.

Ана шу синфларнинг иш тажрибаси мактаб ўқувчиларининг танлаб олган ихтисосни қунт билан эгаллаётганликларини кўрсатди. Меҳнатнинг яхши таъсири остида ўқув ва меҳнат интизоми мустаҳкамланди, ўқувчиларнинг дарсларни ўзлаштириш даражаси ошди.

ВЛКСМ Марказий Комитети секретари **Л. К. Балясная** минбарга чиқади. У бундай дейди: Комсомол, барча совет ёшлари халқ маорифи системасини қайта қуриш соҳасида белгиланган тадбирларни партия ва ҳукуматнинг ёш бўғинни ҳар тарафлама ўстириш тўғрисида қилаётган ғамхўрлигининг ёрқин ифодаси деб билиб, якдиллик билан маъқулламоқдалар. Ёшларнинг ўқишини янгича ташкил қилиш пионер ва комсомол ташкилотларининг ишини янада яхшилаш учун кенг имкониятлар очиб беради.

Ўртоқ Балясная унумли меҳнатнинг тарбиявий аҳамияти ҳақида гапиради. Ёшларни қабул қилишга тайёрланувчи корхона бу ишга алоҳида жавобгарлик билан қараши керак. Цехларда тартиб, ишчиларнинг кийимлари озода бўлиши, меҳнат маданияти катта аҳамиятга эга. Шунингдек, ўртоқ Балясная педагогика билимларини пропаганда қилиш зарурлиги ҳақида, мактаб ўқувчиларини ҳаддан ташқари банд қилиб қўйишга йўл қўйилмаслиги тўғрисида ҳам гапиради.

Иттифоқ Советининг эрталабки мажлисида депутатлардан **Н. Жондилдин** (Қозоғистон), **Е. И. Афанасенко** (РСФСР Маориф министри), **М. А. Гидвилас** (Литва ССР), **А. Я. Пельше** (Латвия ССР) ҳам сўзладилар.

Мажлиснинг охирида раислик қилувчи — Миллатлар Совети Раисининг ўринбосари **К. Кондучалова** депутатлардан икки сўроқ тушганлигини маълум қилади. У бир группа депутатларнинг атом ва водород қуроли синовларини тўхтатиш тўғрисидаги масала юзасидан берган сўроғини ҳамда бир группа депутатларнинг Берлин масаласи юзасидан берган сўроғини ўқиб эшиттиради. Бу сўроқлар СССР ҳукуматига топширилади.

* * *

24 декабрь кечқурун СССР Олий Советининг иккинчи сессияси ўз ишини давом эттирди. **Миллатлар Советининг** мажлиси палата Раиси депутат **Я. В. Пейве** раислигида Катта Кремль саройида, **Иттифоқ Советининг** мажлиси палата раисининг ўринбосари депутат **Н. П. Бажан** раислигида Кремль театрида бўлди.

Эрталабки мажлисдагидек, кечки мажлисда ҳам мактабнинг турмуш билан боғланишини мустаҳкамлаш тўғрисида ва мамлакатда халқ маорифи системасини янада ривожлантириш ҳақидаги масала муҳокама қилинди.

Депутатлар КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг тезисларини якдиллик билан маъқуллаганлари ҳолда, халқ маорифини яхшилашга қаратилган таклифларни киритдилар, мактабларнинг ва олий ўқув юртларининг ишини қандай қилиб яхши ва тез қайта қуриш, профессионал-техника таълими сифатини яхшилаш тўғрисида гапирдилар. Бу муҳокама давомида ўқишни унумли меҳнат билан боғлаб олиб боришнинг ғоят муҳимлиги таъкидланди.

Миллатлар Советининг мажлисида депутатлардан **Т. А.-Г. Аллахвердиев** (Озарбайжон ССР), **Я. С. Гросул** (Молдавия ССР), **Ф. Э. Загафуранов** (Бошқирдистон АССР), **У. К. Ваҳобова** (Ўзбекистон ССР), **Г. Х. Маргарян** (Арманистон ССР), **А. Мурадов** (Туркманистон ССР), **И. С. Беляев** (Карелия АССР) сўзга чиқдилар.

Иттифоқ Советининг мажлисида депутатлардан **С. У. Умаров** (Тожикистон ССР), **А. Ф. Ивкина** (Рязань области), **К. Отаев** (Туркманистон ССР), **П. П. Лигун** (Днепропетровск области), **М. Абдиқулов** (Қирғизистон ССР), **А. Г. Крилов** (Москва), **З. В. Пушкарева** (Свердловск области) сўзга чиқдилар.

Депутат Ф. З. Загафурановнинг фикрича, қишлоқ жойларида катта мактаб-интернатларни ташкил қилиш йўлидан бориш керак, токи бу мактаблар 15 километргача радиусда жойлашган аҳоли яшайдиган пунктлардан бешинчи-саккизинчи синф ўқувчиларини ўз ичига олсин.

Депутат А. Г. Крилов ишчи ёшлар кечки мактаблари тармоғини кўпайтиришни, етакчи корхоналарда таълим-ишлаб чиқариш участкаларининг ташкил қилинишини ҳозирдаёқ планлаштиришни таклиф этади.

Депутат П. П. Лигун ўз сўзида, ўзи ишлаётган Дзержинский номли заводда ёш ишчиларнинг кўпчилиги ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда ўқишни давом эттираётганлигини таъкидлади. Саккиз йиллик мактабни битириб чиққан ёшлар, дейди у, ишчи ёшлар мактабларида ёки кечки техникумларда билим олишлари лозим.

Кечки мажлисларнинг охирида Миллатлар Совети ва Иттифоқ Совети палаталар Қонун лойиҳаларини тайёрлаш комиссияларининг таклифига биноан, «Мактабнинг турмуш билан боғланишини мустаҳкамлаш тўғрисида ва СССРда халқ маорифи системасини янада ривожлантириш ҳақида»ги қонунни бир овоздан қабул қилдилар.

Сессия 25 декабрда ўз ишини давом эттиради.

* * *

25 декабрда Москвада бешинчи чақириқ СССР Олий Советининг иккинчи сессияси ўз ишини давом эттирди. Катта Кремль саройида эрталаб соат 10 да Миллатлар Совети раиси депутат **Я. В. Пейве** раислигида **Иттифоқ Совети** ва **Миллатлар Советининг** қўшма мажлиси очилди.

Олий Совет кун тартибининг навбатдаги масаласини муҳокама қила бошлади.

«ССР Иттифоқи ва иттифоқчи республикалар жиноят қонунларининг асослари», «Давлатга қарши жиноятлар учун жиноий жавобгарлик тўғрисида», «Ҳарбий жиноятлар учун жиноий жавобгарлик тўғрисида» қонун лойиҳалари ҳақида Иттифоқ Совети қонун лойиҳалари тайёрлаш комиссиясининг раиси депутат **Д. С. Полянский** доклад қилди.

(Д. С. Полянский доклади келгуси сонда берилади).

«ССР Иттифоқи, иттифоқчи ва автоном республикалар суд тузилиши тўғрисида қонун асослари», «Ҳарбий трибуналлар тўғрисида низом», «ССР Иттифоқи ва иттифоқчи республикаларнинг жиноий ишларни судда кўриш асослари» ҳақида қонун лойиҳалари тўғрисида Миллатлар Совети қонун лойиҳалари тайёрлаш комиссиясининг раиси депутат **Д. Р. Расулов** доклад қилди.

(Д. Р. Расулов доклади келгуси сонда берилади).

Муҳокамага қўйилган масала юзасидан музокараларда депутат **Я. Н. Заробян** (Арманистон ССР), СССР Олий судининг раиси депутат **А. Ф. Горкин**, депутат **Б. И. Самсонов** (Москва области), СССР Бош прокурори депутат **Р. А. Руденко**, депутат **Б. С. Шарков** (Литва ССР). СССР Фанлар академиясининг корреспондент аъзоси **С. А. Голунский**, депутат **И. С. Чундоков** (Адигея автоном области) сўзга чиқдилар.

Сўзга чиққан ўртоқларнинг ҳаммаси Олий Совет муҳокамасига киритилган қонун лойиҳаларини якдиллик билан қувватладилар. Нотиқлар бу қонун лойиҳалари совет одил судида социалистик қонунчилик ва жиноят ҳуқуқи принциплари тўғрисида Ленин кўрсатмаларига тамомила мувофиқ эканлигини, КПСС XX съездининг совет демократиясини янада кенгайтириш ҳамда социалистик қонунчиликни мустаҳкамлаш тўғрисидаги талабларига мувофиқ эканлигини таъкидладилар.

Олий Совет қонун лойиҳалари тайёрлаш комиссиялари томонидан киритилган қонунларни тасдиқлашга киришади. Депутатлар палаталарда алоҳида-алоҳида овоз бериш йўли билан қуйидаги қонунларни қабул қиладилар: «ССР Иттифоқи ва иттифоқчи республикалар жиноят қонунларининг асосларини тасдиқлаш тўғрисида қонун», «Суд билан сайлов ҳуқуқидан маҳрум этишни бекор қилиш тўғрисида қонун», «Давлатга қарши жиноятлар учун жиноий жавобгарлик тўғрисида қонун», «Ҳарбий жиноятлар учун жиноий жавобгарлик тўғрисида қонун»; «ССР Иттифоқи, иттифоқчи ва автоном республикалар суд тузилиши тўғрисида қонун асосларини тасдиқлаш ҳақида қонун»; «Халқ судларини сайлов тартибини ўзгартиш тўғрисида қонун»; «Ҳарбий трибуналлар тўғрисидаги низомни тасдиқлаш ҳақида қонун», «ССР Иттифоқи ва иттифоқчи республикаларнинг жиноий ишларни судда кўриш асосларини тасдиқлаш тўғрисида қонун».

Шундан кейин Олий Совет давлатга қарши жиноятлар учун жиноий жавобгарлик тўғрисидаги қонунни амалга жорий қилиш ҳақида қарор ва ҳарбий жиноятлар учун жиноий жавобгарлик тўғрисидаги қонунни амалга жорий қилиш тартиби тўғрисида қарор қабул қилади.

Шу билан кун тартибининг учинчи масаласини муҳокама қилиш тамом бўлади.

Раислик қилувчи Олий Совет Чехословакия Республикасининг Миллат мажлисидан СССР билан Чехословакия Республикаси ўртасида дўстлик, ўзаро ёрдам ва урушдан кейинги ҳамкорлик тўғрисида шартнома имзоланган куннинг 15 йиллиги муносабати билан мактуб олганлигини билдиради.

Чехословакия Республикасининг Миллат мажлисига жавоб мактуби юбориш таклифи киритилади. Мактуб лойиҳасини ўқиб эшиттириш учун депутат К. Кондучаловага сўз берилади.

Давомли қарсак овозлари янграйди, депутатлар Чехословакия Республикасининг Миллат мажлисига СССР Олий Советининг мактуб текстини якдиллик билан маъқуллайдилар. (ТАСС).

Хитой Коммунистик партияси Марказий Комитетининг раиси ўртоқ Мао Цзэ-дунга

Қадрдон ўртоқ Мао Цзэ-дун!

Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг Марказий Комитети партиямиз ва бутун совет халқи номидан олтмиш беш ёшга тўлган кунингизда Сизни — Хитой Коммунистик партияси ва хитой халқининг синалган раҳбарини, халқаро коммунистик ҳаракатнинг атоқли арбобини чин кўнгилдан табриклайди.

Социалистик революция ғалабаси учун, Хитойни қудратли социалистик давлатга айлантириш учун хитой халқи ва унинг жанговар авангарди — Коммунистик партия олиб борган қаҳрамонона курашга раҳбарлик қилишда Сизнинг ҳормай-толмай ва ҳар тарафлама қилган бутун ишингиз ўз халқига коммунизм ишига фидокорона хизмат қилишнинг ажойиб намунасидир. Сизнинг марксизм-ленинизм ва пролетар интернационализми буюк идеяларига, абадий бузилмас Совет Хитой дўстлиги манфаатларига садоқатингиз туфайли Сиз совет кишиларининг чексиз ҳурматига сазовор бўлдингиз.

Қардош хитой халқининг социализм қурилишида эришган ғоят катта муваффақиятлари, жаҳонда буюк давлат бўлган Хитой Халқ Республикасининг халқаро обруси ўсганлиги бизнинг партиямизни, бутун совет халқини бениҳоя қувонтиради. Совет кишилари яхши биладиларки, хитой халқи ана шу шонли муваффақиятларга Хитой шароитида марксизм-ленинизм ғолибона таълимотини оғишмай ва ижодий амалга ошира борган ўз жонажон Коммунистик партиясининг доно раҳбарлиги остида эришди

Биз Хитой Халқ Республикаси, Хитой Коммунистик партияси ва шахсан Сиз, ўртоқ Мао Цзэ-дун, қудратли социалистик лагерни мустаҳкамлаш, тинчлик ва халқлар хавфсизлигини таъминлаш ишига жуда катта ҳисса қўшаётганингизга юксак баҳо берамиз.

Азиз ўртоғимиз ва дўстимиз Сизга чин кўнгилдан сиҳат-саломатлик, узоқ умр ҳамда хитой халқининг бахти-саодати, Хитой Халқ Республикасида социализм қурилиши йўлида кардошларча Совет-Хитой дўстлигининг янада равнақ топиши ҳамда бутун жаҳонда тинчлик тантанаси йўлидаги Сизнинг катта самарали ишингизда янгидан-янги муваффақиятлар тилаймиз.

КПСС Марказий Комитетининг
Биринчи Секретари Н. ХРУШЧЕВ.

1958 йил 25 декабрь.

СССР Олий Совети депутатлари группаси атом ва водород қуроли синовларини тўхтатиш масаласи юзасидан СССР Ҳукуматига сўроқ киритди

31 мартда СССР Олий Совети атом ва водород қуроли барча турлари синовларини Совет Иттифоқининг бир ўзи тўхтатиши тўғрисида қарор қабул қилган эди. Ўша вақтда СССР Олий Совети СССР Министрлар Советига ядро қуролига эга бўлган бошқа давлатларнинг ҳукуматларига мурожаат қилиб, ядро қуроли синовларининг **ҳамма жойда** ва **абадий** тўхтатилишини таъминлаш учун ана шундай тадбирлар кўришга даъват қилишни топширган эди.

Маълумки, Америка Қўшма Штатлари ва Буюк Британия ҳукуматлари Совет ҳукумати томонидан қилинган бу даъватни қабул қилиш у ёқда турсин, балки, аксинча, ядро қуроли синовларининг жуда катта сериясини бошлаб юбордилар. Шу сабабдан, Совет Иттифоқи ўз хавфсизлигини таъминлаш манфаатларини кўзлаб атом ва водород қуроли синовларини яна бошлашга мажбур бўлди.

Ҳозирги вақтда Женевада Совет Иттифоқи, Америка Қўшма Штатлари ва Буюк Британия вакилларининг ядро қуроли синовларини тўхтатиш масаласини муҳокама қилиш билан машғул бўлган кенгаши ўтказилмоқда. Матбуотда эълон қилинган хабарларга қараганда, ядро қуроли синовларини тўхтатиш тўғрисида ҳали шу чоққача бир битимга келишилмаган. Яна бунинг устига шундай хабарлар борки, АҚШ ва Буюк Британия ҳатто ҳали ҳам бўлса бу давлатлар ҳукуматларининг ядро қуроли синовларини абадий тўхтатиш тўғрисида битим тузишга рози эканликларини билдирган эмаслар.

Биз Ҳукуматдан СССР Олий Советига атом ва водород бомбалари синовларини тўхтатиш тўғрисидаги масала юзасидан музокараларнинг ҳозирги вақтда қандай бораётганлиги тўғрисида ва бу масала юзасидан бир битимга келиш йўлидаги асосий тўсқинликлар нимадан иборат эканлиги тўғрисида ахборот беришни илтимос қиламиз.

СССР Олий Совети депутатлари:

А. Н. БАКУЛЕВ
З. А. ЛЕБЕДЕВА
Л. Н. СОЛОВЬЕВ
И. Н. СТЕЦ
А. М. ГОРЕВ
И. А. БУЯНОВ
А. В. ПАЛЛАДИН
О. ДАУРЕНОВА.

СССР Олий Совети депутатлари группаси Берлин масаласи юзасидан СССР Ҳукуматига сўроқ киритди

Шу йил 27 ноябрда Совет ҳукумати Берлин масаласи юзасидан АҚШ, Буюк Британия ва Франция ҳукуматларига ҳамда Германия Демократик Республикаси ва Германия Федератив Республикаси ҳукуматларига нота билан мурожаат қилган эди. Бу нотада Совет ҳукуматининг Ғарбий Берлинни демилитаризация қилинган эркин шаҳарга айлантириш тўғрисидаги таклифи бор эди.

Бизга маълум бўлишича, ғарбий давлатларнинг ҳукуматлари Совет Иттифоқи ҳукуматининг ана шу мурожаатига ҳали жавоб қайтарган эмаслар. Айни шу вақтда ғарбий давлатларнинг давлат арбоблари Совет Иттифоқининг тадбирларини бузиб кўрсатмоқдалар ҳамда Ғарбий Берлинда қандай қилиб бўлса-да оккупация режимини сақлаб қолишга ҳаракат қилмоқдалар.

Биз Ҳукуматдан СССР Олий Советини Берлин масаласи юзасидан Совет ҳукуматининг таклифларига ғарб давлатларининг ҳукуматлари қандай қараганлиги тўғрисида ҳамда Берлин ҳақидаги масала муносабати билан ҳозирги вақтда қандай аҳвол вужудга келганлиги тўғрисида хабардор қилишни илтимос қиламиз.

СССР Олий Совети депутатлари:

В. В. ГРИШИН
В. И. ЧУЙКОВ
Л. И. АНАНЬЕВА
А. А. СУРКОВ
М. Ф. РИЛЬСКИЙ
Ҳ. ТУРСУНҚУЛОВ.

ПАРТИЯ ТУРМУШИ

Камчиликлар дадил очиб ташланмади

(Янгийўл район партия конференциясидан)

Янгийўл шаҳри ва районининг меҳнаткашлари КПСС XXI съезди шарафига социалистик мусобақани кенг қизитиб, саноат ва қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариши соҳасида тузук натижаларга эришмоқдалар. Шаҳар саноати шу йилнинг 11 ойлик планини муддатидан илгари бажарди, қўшимча равишда 18 миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилди

Район колхозлари давлатга ғалла, пилла, сут, жун, тухум, узум сотиш планини ошириб бажардилар.

Келгуси етти йилликда саноат ва қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини янада юксалтириш назарда тутилади. **1959 — 1965 йиллар мобайнида хўжаликка 140 миллион сўм капитал маблағ сарфланади. 1965 йилга бориб шаҳар саноати 1 миллиард 44 миллион 553 минг сўмлик ёки ҳозиргига қараганда икки баравардан кўпроқ ялпи маҳсулот ишлаб чиқара бошлайди. Уй-жой ва маданий-маиший қурилиш соҳасида ҳам катта ҳажмдаги ишлар амалга оширилади.**

Шунингдек **етти йил мобайнида районда пахта етиштиришни 1,4 марта, гўшт, сут, сабзавот ва картошка етиштиришни бирмунча кўпайтириш мўлжалланади.**

Бу катта ва масъулиятли вазифани амалга ошириш район партия ташкилотидан ўз фаолиятини янада кучайтиришни, саноат корхоналари ва қурилиш ташкилотларининг коллективларидан, қишлоқ хўжалик меҳнаткашларидан эса янада кўпроқ ғайрат ва ташаббус кўрсатиб ишлашни, мавжуд камчиликларга тезроқ барҳам беришни талаб этади.

Лекин шаҳар саноат корхоналари ва қурилиш ташкилотларининг фаолиятида ҳали жиддий камчиликлар бор. Бир қатор корхоналарда, жумладан консерва, ёғ, сут заводларида кўплаб брак маҳсулот ишлаб чиқаришга йўл қўйилаётир.

Капитал, уй-жой ва маданий-маиший қурилиш соҳасида янада каттароқ камчиликлар юз берди. 11 ой ичида ана шу мақсад учун ажратилган маблағнинг фақат 62,2 проценти фойдаланилган.

Янгийўл областимизнинг йирик, шу билан бир қаторда юқори ҳосилли пахтакор районларидан бири. Район колхозлари бу йил давлатга 35 минг тонна пахта сотиш мажбуриятини олган эдилар.

Район партия ташкилоти пахтакорларни мўл ҳосил етиштириш ва олинган социалистик мажбуриятни бажариш учун курашга кенг сафарбар этолмади. Колхозларда ғўза парвариши даврида агротехника қоидаларини қўпол равишда бузишга йўл қўйилди. Ҳосил йиғим-терими уюшқоқлик билан ташкил этилмади. Натижада ҳар гектар ердан мажбуриятдаги 30,2 центнер ўрнига 20 центнердан ҳосил олинди. План бори-йўғи 69 процент бажарилди. Давлатга пландагига нисбатан 10 минг 600 тонна пахта кам сотилди.

Бир қатор колхозларда, жумладан Энгельс номли, «XIX партсъезд», Фрунзе номли колхозларда, айниқса, ҳосил паст бўлди, ҳар гектар ердан 10-17 центнердан ҳосил олинди.

Район колхозларида чорвачиликдан ҳамон кам маҳсулот олинаётир. Бу йил ҳар 100 гектар ер ҳисобига 173 центнер сут, 15 центнер гўшт, 68 килограмм жун етиштирилди, холос.

Район партия комитети саноат, қурилиш ва қишлоқ хўжалиги, айниқса пахтачилик соҳасида юз берган аҳволни ҳамда унинг сабабларини чуқур ва атрофлича ўрганиши, анализ қилиб кўриши керак эди. Афсуски, бундай қилмаган.

Яқинда бўлиб ўтган район партия конференциясида райком секретари ўртоқ И. Юнусов қилган ҳисобот доклади худди шундан далолат беради. 122 бетдан иборат докладда эришилган ютуқлар кенг баён қилинган. Камчиликларга эса жуда кам ўрин берилган.

Шу нарса ажабланарлики, докладчи пахтачиликда юз берган аҳвол учун деярлик ҳамма айбни обҳавога тўнкашдан нарига ўтмади. Ҳатто жуда кам ҳосил олган биронта колхоз партия ташкилоти ва правлениесининг фаолиятини анализ қилиб ҳам бермади.

Бу ҳол конференциянинг руҳига катта таъсир этди. Музокарада қатнашган делегатлар камчиликлар ва унинг сабабларини танқид ва ўз-ўзини танқид асосида очиб ташлаш ўрнига, қилинган ишлар ҳақида ҳисобот бериш, планнинг бажарилмаганлиги учун турли баҳоналарни рўкач қилиб кўрсатишга уриндилар.

Жумладан, Свердлов номли колхоз партия ташкилотининг секретари Усмонов, Ленин номли колхознинг раиси Қўчқоров ўртоқлар шундай қилдилар. Ваҳоланки, Свердлов номли колхозда бу йил 1100 гектар майдоннинг ҳар гектаридан ўтган йилдагига нисбатан 10,5 центнер кам, яъни 19,5 центнердан ҳосил олинди. Ленин номли колхозда эса ҳар гектар ердан 1957 йилдагига нисбатан 8 центнер кам ҳосил олинди. Бошқа колхозлардаги каби бу икки колхозда ҳам келгуси йил ҳосилига замин ҳозирлаш суст бораётир. Лекин ўртоқ Усмонов ҳам, ўртоқ Қўчқоров ҳам бу ҳақда лом-мим демадилар.

Шунингдек, консерва заводининг директори Усмонов, 32-трестга қарашли қурилиш-монтаж бошқармасининг бошлиғи Мельников, 2-РТС директори Акромов, шаҳар ижроия комитетининг раиси Эшонхўжаев ўртоқлар ҳам кўпроқ ютуқларни санаб кўрсатиб, камчиликлар ҳақида номигагина гапирдилар.

Район партия комитети ва унинг бюроси буни ҳисобга олиши ва келгусида бу каби ҳолнинг такрорланишига йўл қўймаслиги керак.

* * *

Район партия комитетининг пленуми бўлди. Райком секретарлари қилиб И. Юнусов, А. Ильин ва С. Тошматова ўртоқлар сайландилар.

Ҳ. АБДУСАМАТОВ.

Кўп тармоқли хўжаликка раҳбарликни янада яхшилайлик

(Бўстонлиқ район партия конференциясидан)

Район партия комитети ва бошланғич партия ташкилотлари саноат корхоналарида партиявий-сиёсий ва ташкилий ишларни яхши йўлга қўйганликлари натижасида район саноати 1958 йил давлат планини муддатидан илгари бажарди. Меҳнат унумдорлиги 10,3 процент оширилди.

Докладчи райком секретари ўртоқ И. Ладушкин савдо, молия, банк органлари, коммунал ва йўл хўжалиги ишлари тўғрисида ҳам гапириб, сўнгра қишлоқ хўжалигини ривожлантиришда эришилган ютуқлар ҳамда юз берган камчиликларни таҳлил қилди.

Районнинг қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари партия ва давлат томонидан берилаётган жуда катта ёрдам, шунингдек фидокорона меҳнат қилганликлари туфайли 1958 қишлоқ хўжалик йилини муваффақият билан якунладилар. Район пахтакорлари об-ҳавонинг ноқулай келиши туфайли юз берган барча қийинчиликларни енгиб, пахта тайёрлаш планини ошиғи билан бажардилар. Давлатга пахта сотиш давом этмоқда.

Қишлоқ хўжалигининг чорвачилик, ғаллачилик, сабзавотчилик, боғдорчилик каби тармоқларини ривожлантиришда ҳам тузук натижаларга эришилди.

Шунингдек, докладчи ҳам, музокарада қатнашган ўртоқлар ҳам райондаги саноат корхоналарида ҳамда колхоз, совхозларда ҳали фойдаланилмаётган резервлар кўп эканлигини конкрет мисоллар билан кўрсатиб бердилар. Конференцияда мавжуд резерв ва имкониятлардан фойдалана олмаётган ойна заводи каби корхоналарнинг, «Бўстонлиқ» совхози, Наримонов номли колхознинг ношуд раҳбарлари, район саноатини ривожлантиришга етарли ёрдам бермаётгани учун Тошкент совнархози ва область ижроия комитети саноат бошқармаси танқид қилинди. Партиявий-ташкилий ва партиявий-сиёсий ишлардаги камчиликлар ҳамда унинг сабаблари очиб ташланди.

Бўстонлиқ боғдорчилик совхозининг бош агрономи ўртоқ А. Абдусаматов бундай дейди:

— Қишлоқ хўжалиги экинларидан мўл ҳосил олишда механизация катта роль ўйнайди. Афсуски, боғдорчилик ва сабзавотчиликка мослаштирилган машиналар йўқ. Натижада совхоз қишлоқ хўжалик экинларидан кам ҳосил олмоқда ва маҳсулот таннархи қимматга тушмоқда. Тошкент Халқ хўжалик кенгашига қарашли корхоналарда боғдорчилик ва сабзавотчилик учун машиналар ишлаб чиқаришга катта аҳамият берилиши лозим.

Район комсомол комитетининг секретари ўртоқ К. Майлибоев ўз сўзида комсомол-ёшлар орасида олиб борилаётган сиёсий-тарбиявий ишлардаги камчиликларга тўхталди.

Хумсон тажриба даласининг старший илмий ходими, биология фанлари кандидати ўртоқ С. Калмиков район колхоз ва совхозларида боғдорчиликни ривожлантириш катта аҳамиятга эга эканлиги ҳақида гапирди.

— Район, — деди у, — ёнғоқ етиштиришда мамлакатимизда биринчи ўринда туради. Лекин шунга қарамай, ёнғоқ кам экилмоқда. 7 йиллик планга мувофиқ районимизда 5553 гектар майдонда янги боғлар барпо қилиниши керак. Аммо «Пскем» совхози боғдорчилик билан етарли шуғулланмаётир. Колхозлар эса планда кўрсатилган миқдордаги мева кўчатларини ўтқазмаётирлар.

Ойна заводи бошланғич партия ташкилотидан келган делегат ўртоқ М. Абрамова хотин-қизлар орасида сиёсий-тарбиявий ишлар қониқарсиз олиб борилаётганлигини ва болали оналарга унумли меҳнат қилиш учун етарли шароит яратиб берилмаётганлигини кўрсатди.

Шунингдек, музокарада «Пскем» совхозининг директори С. Обидов, район халқ маорифи бўлимининг мудири А. Бердалиев, район қишлоқ хўжалик инспекциясининг бошлиғи М. Ражабов ва бошқа ўртоқлар ҳам чиқиб сўзладилар.

* * *

Район партия комитетининг пленуми бўлиб ўтди. Райком секретарлари қилиб И. Ладушкин, Ғ. Хусанов ва Н. Мўминов ўртоқлар сайландилар.

А. РАҲИМБЕРДИЕВ,
А. МИРБОБОЕВ.

Н. С. Хрушчев ва Н. Г. Игнатов ўртоқлар СССР халқ хўжалиги муваффақиятлари виставкасини бориб кўрдилар

24 декабрда КПСС Марказий Комитетининг Биринчи секретари ва СССР Министрлар Советининг Раиси ўртоқ Н. С. Хрушчев ҳамда КПСС Марказий Комитети Президиумининг аъзоси ва Марказий Комитет секретари ўртоқ Н. Г. Игнатов СССР халқ хўжалиги муваффақиятлари виставкасини бориб кўрдилар.

Н. С. Хрушчев ва Н. Г. Игнатов ўртоқлар билан бирга КПСС Марказий Комитети РСФСР бюросининг аъзоси ўртоқ В. П. Миларшчиков, СССР Қишлоқ хўжалиги министри ўртоқ В. В. Мацкевич, СССР Госплани раисининг ўринбосари, СССР министри ўртоқ Н. И. Строкин, СССР Министрлар Советининг Давлат илмий техника комитети раиси ўртоқ Ю. Е. Максарев, КПСС Марказий Комитетининг бўлим мудири ўртоқ И. А. Гришманов, КПСС Марказий Комитети бўлим мудирининг ўринбосари ўртоқ В. С. Фролов ҳам виставкада бўлдилар.

Ўртоқ Н. С. Хрушчев ва унинг ҳамроҳлари ўзиюрар комбайнларга айлантирилган тирков комбайнларининг 14 хил намунасини кўздан кечирдилар. Комбайнларнинг бу намуналарини заводлардаги конструкторлик бюролари, илмий текшириш институтлари, қишлоқ хўжалик механизаторлари ва новаторлари тақдим этганлар. Шунингдек, осма дон комбайнлари билан ўзи юрар ўрим-йиғим шассилари, қанд лавлаги етиштириш ва уни йиғиб олиш учун энг янги машиналар, хилма-хил машиналари бўлган бир бруссли ва икки бруссли шассилар ва ғилдиракли тракторларнинг янги моделлари ҳам кўздан кечирилди.

Виставкани кўздан кечириш вақтида СССР Қишлоқ хўжалик министрининг ўринбосари ўртоқ П. С. Кучумов, «Ростсельмаш» заводи конструкторлик бюросининг бош конструктори ўртоқ С. А. Строков, конструкторлардан Н. П. Зволинский, И. П. Трепененков, Ф. М. Соловей, Н. Н. Левикин, В. А. Кореньков ва бошқа ўртоқлар изоҳ бердилар.

Ўзиюрар комбайнларга айлантирилган тирков комбайнларини кўздан кечириш вақтида ўртоқ Н. С. Хрушчев жуда кўп хилма-хил намуналар яратилганлигини ҳамда кўплаб ишлаб чиқариш учун энг пухта ишлайдиган ва ишлаб чиқаришда қимматга тушмайдиган конструкцияларни танлаб олиш имконияти борлигини уқтириб ўтди.

«1959 йилги ҳосил ўрим-йиғими бошланишига қадар зарур миқдорларда мосламалар тайёрлаб улгуриш мақсадида, — деди ўртоқ Н. С. Хрушчев, — энг яхши конструкцияни ҳозирдаёқ тезроқ танлаб олиш зарур».

Ўртоқ Н. С. Хрушчев Ростов ва Таганрог комбайн заводларининг конструкторлик коллективлари томонидан ишлаб чиқилган ўзи юрар ўрим-йиғим шассилар билан танишиб, бу хил машиналар колхоз ва совхозлар учун манфаатли бўлади, шу сабабли уларни ишлаб чиқаришга жорий қилишни тезлаштириш зарур, деган фикрни айтди.

Маккажўхори, қанд лавлаги етиштириш учун янги осма машиналар ва механизмлар билан таъминланган универсал шассилар, шунингдек лавлаги йиғиштирадиган комбайнлар ҳаммани жуда қизиқтирди.

Ўртоқ Н. С. Хрушчев қанд лавлагини квадрат-уялаб жойлаштириш усулини ишлаб чиқаришга жорий қилиш лавлагикор районлардаги ходимларнинг муҳим вазифаси эканлигини, чунки бу усул чопиқ, ўсимликнинг униб чиқишини текшириш ва қатор ораларини ишлашда меҳнат сарфлашни кескин суратда камайтиришга имкон беришини уқтириб ўтди.

Шу билан бирга ўртоқ Н. С. Хрушчев қанд лавлагини квадрат-уялаб экиш учун сеялкалар яратиш зарурлигини таъкидлади, бу сеялкаларни қўлланиш экинларни парвариш қилишда меҳнатни камроқ сарфлашгагина эмас, балки анча уруғликни тежашга ҳам имкон беради.

Қатор оралари ишланадиган экинларни экиш, қатор ораларини ишлаш, йиғиштириб олиш, пичан ўриш, ташиш ва юк ортиш-тушириш ишларини бажариш учун осма машиналар комплекси билан таъминланган ҳамда 30 от кучига эга бўлган бир бруссли ва икки бруссли ўзиюрар шассилар катта қизиқиш туғдирди.

Ўртоқ Н. С. Хрушчев мамлакатнинг турли зоналаридаги колхоз ва совхозларнинг хўжалик шароитида текшириб кўриш учун ҳар хил машиналари бўлган бир бруссли ва икки бруссли ўзи юрар шассиларнинг тажриба нусхаларини (тахминан 200-300 донасини) 1959 йилги дала ишларига қадар ишлаб чиқаришни тавсия этди.

Ўртоқ Н. С. Хрушчев лавлаги йиғиштириш машиналарини кўздан кечирганида, конструкторлар эришмоғи лозим бўлган энг муҳим нарса — колхозчиларнинг меҳнатини енгиллаштириш ва лавлагининг далалардан бевосита қанд заводларига ташилишига имконият туғдириш мақсадида лавлаги илдизларини қўл билан қўшимча суратда тозалаш заруриятининг йўқотилишига эришишдан иборат эканлигини айтди.

Янги конструкциядаги ғилдиракли тракторларни қараб чиққанда тўртта етакчи ғилдиракли тракторларнинг модификациялари ҳаммани қизиқтирди. Буларни Минск, Харьков, Владимир, Липецк трактор заводлари конструкторларининг коллективлари ҳамда трактор илмий текшириш институтининг ходимлари яратган.

Ўртоқ Н. С. Хрушчев ҳамма жойда юра оладиган ва кўп юкларни тортиб бора оладиган ҳамда гусеницали тракторларга нисбатан кўпроқ иш берадиган 4 та етакчи ғилдиракли тракторларни ишлаб чиқаришга тезроқ жорий қилиш керак, деди. Бундай тракторлар дала ишларидан ташқари, колхоз ва совхозларда қишлоқ хўжалик юкларини ташиш учун ҳам кенг равишда ишлатилади.

Ўртоқ Н. С. Хрушчев тракторларни кўздан кечириб, бугун биз кўпгина янги яхши тракторларни ва машиналарни кўрдик, ҳозирги вақтда вазифа уларни қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришига жорий қилишдан иборатдир, деди.

Машиналар кўздан кечирилди. Ўртоқ Н. С. Хрушчев олимларга, конструкторларга ва инженерларга ўз ишларида янада муваффақиятлар тилади. СССР Госплани ва СССР Қишлоқ хўжалиги министрлиги раҳбарларига мамлакатнинг турли зоналари учун энг кўп унум билан ишлайдиган машиналарни танлаб олиш ҳамда уларнинг ишлаб чиқарилишини ташкил қилиш топширилди.

Халқ талантлари декадага

Шу кунларда пойтахтимиздаги «Восток» клуби қошида ташкил этилган музика ансамбли Москвада бўладиган Ўзбекистон адабиёти ва санъати декадасига тайёргарлик ишларини ҳар қачонгидан ҳам қизитиб юбордилар. Ансамбль шу йилнинг июнь ойида Тошкент шаҳридаги «Шарқ гули», «Канцкультпром», «Ўзбекистон рассоми», Ленин номли, Сталин номли артелларнинг ҳаваскорларидан ташкил этилган.

Ансамбль қисқа муддат ичида катта концерт программасини тайёрлади. Программада ўзбек, рус ва бошқа қардош халқлар куйлари билан бир қаторда хитой, ҳинд, араб халқлари куйлари ҳам бор. Ансамбль аъзолари «Зар дўппи» лапарини, «Партия ҳақида қўшиқ» ашуласини айниқса зўр маҳорат билан ижро этмоқдалар.

Ансамбль аъзолари Октябрь районидаги саноат корхоналари ишчиларига икки марта концерт қўйиб берди ва декада кунларида Москвада намойиш қилинадиган ҳужжатли фильмда қатнашдилар.

Ансамблга атоқли артистлар ва шоирлар яқиндан ёрдам бериб турибдилар.

Ансамбль томонидан тайёрланган номерлар республика Маданият министрлигининг яқинда бўлиб ўтган кўригидан муваффақиятли ўтди.

Шу кунларда ансамбль декадада қатнашадиган 300 кишилик санъаткорлар коллективи составига қўшилиб, Москвада бериладиган катта концерт программаси устида ишламоқда.

М. МИРЗАМУҲАМЕДОВА.

Янги йил табрик телеграммалари

Узоқ ва яқиндаги дўст, танишбилишларни телеграммалар юбориб, Янги йил билан табриклаш, уларга сиҳат-саломатлик тилаш кишиларимизда одат тусига кириб қолган. Ана шуни ҳисобга олиб, Тошкент шаҳар почтампти меҳнаткашларга маданий хизмат кўрсатишни Янги йил олдидан айниқса яхшиламоқда.

Шаҳар алоқа бўлимлари ва кўчма пунктлар шу кунгача шаҳар аҳолисидан 50 мингдан ортиқ Янги йил байрам телеграммалари қабул қилдилар. Шунингдек, бошқа шаҳарлардан 60 мингдан ортиқ табрик телеграммалари қабул қилиб олдилар. Янги йилгача қолган кунларда шаҳар аҳолисидан қабул қилинадиган ва бошқа шаҳарлардан олинадиган телеграммаларни яна 100 мингтадан ошириш мўлжалланмоқда. Табрик телеграммаларининг 80 проценти безакли бланкаларга ёпиштирилади.

Почтамптга қарашли алоқа бўлимлари халқ демократияси мамлакатларидан ҳам кўплаб табрик телеграммалари қабул қилиб олмоқда. Шунингдек Тошкентда яшовчи гражданлар ҳам халқ демократияси мамлакатларида яшовчи ўз танишларига Янги йил табрик телеграммалари юбормоқдалар.

Қабул қилиб олинган телеграммалар Янги йил арафасида ўз эгаларига топширилади. Табрик телеграммаларини тарқатиш учун 700 дан ортиқ почтальон, 5 та енгил машина ажратилди.

Илғор машинистлар ташаббуси

Коган тепловоз депосининг машинистлари А. Курамшин ва А. Матюхин ўртоқлар қимматли ташаббусни бошлаб бердилар. Одатда тепловоз бригадаси бир машинист ва икки ёрдамчидан иборат бўларди. Курамшин ва Матюхин ўртоқлар бир ёрдамчи билан ишлай бошладилар. Тажриба шуни кўрсатдики, бригада аъзоларининг сони камайиши ишга сира ҳам зиён етказмаган. Ҳозир Коган депосидаги тепловоз бригадалари илғор машинистлар ташаббусига қўшилмоқдалар. Шунинг натижасида бир ойнинг ўзида юз минг сўм иқтисод қилинди.

Курамшин ва Матюхин ўртоқлар ташаббуси Тошкент магистралида кенг қўллаб-қувватланмоқда. Тошкент депосининг кўпгина машинистлари ҳам тепловозларни бир ёрдамчи билан бошқармоқдалар. (ЎзТАГ).

Янги ўзлаштирилган ерларда артезиан қудуқлари

Оққўрғон районидаги Куйбишев номли колхознинг бир неча бригадаси янги ўзлаштирилган бўз ерларга жойлашган. Бу ерда яшовчилар истеъмол сувидан қийналар эдилар.

Колхоз правлениеси ана шу қийинчиликни тугатиш мақсадида янги артезиан қудуқлари қаздиришга қарор қилди. Натижада бир неча жойдан 300-350 метр чуқурликдан артезиан суви чиқарилди. Бу сувни истеъмол қилиш билан бирга, ундан янгидан ўзлаштирилаётган ерларни суғоришда ҳам фойдаланиш мумкин.

С. ҒУЛОМОВ.

Глиер номли Тошкент республика болалар музика мактабида ёш музикачиларнинг яхши ўқиши учун ҳамма шароит яратилган. Истеъдодли ўқувчи Озод Аҳмедов 3-синфда таълим олмоқда. Суратда: ўқитувчи М. Бекмуҳамедов (чапда) ўқувчи Озод Аҳмедов билан машғулот ўтказаётир.

М. Комлев фотоси.

Лотерея билетларингизни текшириб кўрингчи!

Ўзбекистон ССРда чиқарилган иккинчи пул-буюм лотереясининг ютуқлар тиражи тамом бўлди. Ютуқлар тиражи ўтказилган Тошкентдаги темир йўлчилар Маданият саройи 21 декабрдан 24 декабргача шаҳар меҳнаткашлари билан гавжум бўлди. Лотерея билетлари сотиб олган кишилар ҳар куни тиражда қатнашиб, ўйинни диққат билан кузатиб бордилар. Ютуқлар тиражини совет, партия, касаба союз ва комсомол ташкилотларининг вакиллари, ишчи, колхозчи ва бошқа меҳнаткашлардан иборат махсус комиссия ўтказди.

Тиражда энг катта ютуқ «Москвич» автомашинаси бўлди. 26018 серияли 63- билетни сотиб олган 8 киши 5 сўмга олган лотерея билетларига енгил автомашина ютиб олдилар. 24431 сериялик 20-билет, 29897 сериялик 35- билет ва 20979 сериялик 52 билетга эса пианино чиқди.

Қуйидаги билетлар эгаси бўлган кишилар «Саратов-2», «ЗИМ» ва «Днепр» маркасидаги холодильникларга эга бўлади: 23920 сериялик 25- билет, 26105 сериялик 23- билет, 27703 сериялик 76- билет, 27964 сериялик 99- билет, 21043 сериялик 02- билет.

Кир ювиш ва тикув машиналари аёлларимизнинг меҳнатини енгиллаштиради. Бу буюмларни ютган ҳар бир оила хурсанд бўлади. 29597 сериялик 40-билет, 26467 сериялик 91- билет ва 24333 сериялик 72-билетга кир ювиш машиналари ютуққа чиқади. 23165 сериялик 21-билет, 21674 сериялик 84-билет, 24134 сериялик 99-билет, 26729 сериялик 08-билет ва 27604 сериялик 25-билетга тикув машиналари чиқди.

Қимматбаҳо буюм ютуқлари орасида «ФЭД», «Зоркий» маркали фатоаппаратлар, аккордионлар, хотин-қизлар пўстини ва бошқа буюмлар бор. 23879 сериялик 55-билет ва 21916 сериялик 43- билетга фотоаппаратлар; 28720 сериялик 68-билет ва 23493 сериялик 26-билетга аккордион; 22124 сериялик 09-билет ва 20408 сериялик 71-билетга цигейкадан тикилган хотин-қизлар пўстини, 25997 сериялик 04-билет ва 25725 сериялик 70-билетга «Заря» маркали хотин-қизлар қўл соати; 21429 сериялик 79- билетга «Тэмп-3» маркали телевизор; 24980 сериялик 64- билет ва 20932 сериялик 40- билетга болалар коляскаси; 24925 сериялик 86- билет ва 24111 сериялик 01- билетга самовар; 25969 сериялик 46- билет, 21492 сериялик 100- билет ва 22270 сериялик 82- билетга гилам ва гилам поёндозлар ютуққа чиқди.

Тиражда ҳаммаси бўлиб 569600 пул ва буюм ютуғи ўйналди. Иккинчи пул-буюм лотереясининг биринчисидан фарқи шуки, бунда 50 ва 20 сўмлик майда пул ютуқлари ўрнига буюмлар берилади.

Иккинчи пул-буюм лотереясининг ютуқлар тиражи ўйинини ўтказган махсус комиссия жадвал тайёрламоқда. Ютуқлар жадвали тез кунда эълон қилинади.

Байрам дастурхони учун

Тошкентдаги «Ўртоқ» кондитер фабрикаси шаҳар меҳнаткашларининг янги йил байрам дастурхони учун турли-туман ширинликлар тайёрламоқда. «Баҳор», «Эрмак», «Қани олчи» деган номлар берилган шоколадли конфетлар жуда мазали ва дастурхонни чиройли қилади.

Тунука қутиларга солинган 125 грамм монпасье ҳам янги маҳсулот. Қутичалар қопқоғига қуён, хўроз, товуқ, кучук, айиқ, мушук ва олмахонларнинг рангли расми солинган. Шундай чиройли монпасье қутичалардан 100 мингдан ортиқ тайёрланмоқда. Бундан ташқари 100 граммлик «Фигурний шоколад», 100 ва 50 граммлик «Узум шоколади» тайёрланмоқда. Шоколадлар ўралган қоғозга «Байрам муборак» деган сўзлар ёзилган. Шунингдек, кондитер маҳсулотларидан иборат 200 мингдан ортиқ пакетда совға тайёрланмоқда. Буларнинг ҳаммаси қувноқ ўғил-қизлар учун.

Фабрикада тайёрланаётган бу маҳсулотлар янги йил арафаси ва байрам кунларида шаҳар магазинларида сотилади.

М. ЗАРИПОВ.

Буюмларни вақтинча фойдаланишга берадиган пункт

Тошкентдаги Туркман бозори ёнида хўжалик ва маданий буюмларни аҳолига вақтинча фойдаланиш учун берадиган пункт очилди. Бу ерда радиоприёмник, аккордион, велосипед, стол-стуллар, пилесос ва бошқа буюмлар бор.

Ҳар бир киши ана шу буюмлардан 3 ойгача муддат билан фойдаланиши мумкин. Кейинчалик фойдаланиш муддатини узайтирса бўлади. Фойдаланишга олинган буюмни уйга элтиб бериш учун пункт ихтиёрида махсус машина ҳам бор. Ижарага олинадиган ҳақ миқдори унча кўп эмас.

Пункт аҳолига яхши хизмат кўрсатмоқда. Ҳозир 300 дан ортиқ киши бу ердаги буюмлардан ижарага олиб фойдаланди.

Х. ШАРИПОВ.

„Муштум“ журналининг янги сони

Ўқувчиларнинг севимли журнали — «Муштум»нинг 17 сони босмадан чиқди. Журналнинг бу сонида «Учуқ тошган лаб», «Ғап беғамликда...», «Анорлар арзи», «Директорнинг авжи», «Каттасини майдалаб», «Оқ теракми, кўк терак» сарлавҳали ва бошқа сатирик материаллар босилган. Бу материалларда айрим колхоз ва совхозлар, РТС ва саноат корхоналари ишидаги камчиликлар ўткир сатирик иборaларда фош қилинади. Бундан ташқари Ҳошимжон Раззоқовнинг «Таъсирим йўқ», Жавдод Абдулланинг «Бир бюрократнинг сўнгги пушаймони» сарлавҳали шеърлари ҳам ўқимишлидир.

Журналда рассомлардан Д. Синицкий, С. Марфин, М. Воробейчиков ва бошқа ўртоқлар ўзларининг қизиқарли карикатуралари билан қатнашганлар.

И. ШОҒУЛОМОВ,
Х. ЮНУСОВ.

Ливия мустақиллиги эълон қилинганлигининг етти йиллиги

Москва жамоатчилиги Ливия мустақиллиги эълон қилинганлигининг етти йиллигини нишонлади. Араб Шарқи мамлакатлари билан дўстлик ва маданий алоқа қилиш жамияти ва СССР Фанлар академиясининг Шарқшунослик институти 24 декабрда ана шу воқеага бағишланган кеча ташкил қилдилар.

Кечани Араб Шарқи мамлакатлари билан дўстлик ва маданий алоқа қилиш совет жамияти правлениеси раисининг ўринбосари, Денгиз флоти министрининг ўринбосари А. А. Афанасьев очди.

Ливия мустақиллиги эълон қилинганлигининг етти йиллиги тўғрисида СССР Фанлар академияси Шарқшунослик институтининг илмий ходими В. М. Федоренко доклад қилди.

Бирлашган Араб Республикасининг СССРдаги элчихонасининг иккинчи секретари И. Марраш ўз нутқида совет кишиларининг араб халқларига нисбатан бўлган дўстона туйғулари учун тўпланганларга самимий ташаккур билдирди.

У, СССР ва араб мамлакатлари халқлари ўртасидаги дўстона алоқалар мустаҳкамланади ва кенгаяди, деб ишонч билдирди. (ТАСС).

СССР ва Италия кооператорлари ўртасида товарлар айирбошлаш тўғрисида битим

Москвада Центросоюз правлениеси билан Италия кооперативлари миллий бирлашмаси делегацияси ўртасида олиб борилган савдо музокаралари тугади.

Тўла ҳамжиҳатлик ва дўстона вазиятда ўтган музокаралар натижасида 1959 йилда ўзаро товарлар етказиб бериш тўғрисида 1958 йил 24 декабрда контракт имзоланди.

Музокаралар давомида ҳар иккала томон совет ва итальян кооператорларининг ўзаро манфаатли савдо операцияларини янада кенгайтиришга интилаётганликлари таъкидланди. Ўзаро савдо операцияларининг янада кенгайтирилиши Совет Иттифоқи ва Италия кооператорлари ўртасида иқтисодий ҳамкорликни ва дўстликни мустаҳкамлашга ёрдам қилади.

Контрактда товар обороти ҳажмини 1958 йилдагига нисбатан икки мартадан ҳам зиёдроқ кўпайтириш кўзда тутилади.

Центросоюз Италияга кўмир, зиғир калаваси, қуритилган черника, валериан ва аир илдизлари ҳамда бошқа товарлар етказиб беради.

Совет матлубот кооперацияси ана шу товарлар эвазига Италиядан пойафзал, жун трикотаж буюмлари, бўёқлар ва бошқа товарлар олади. (ТАСС).

Телевизор экранида

26 ДЕКАБРДА

19.30. Чорвадорлар учун ўзбек тилида эшиттириш.
19.45. Киножурнал.
19.55. Ўзбек тилида адабий эшиттириш.
20.15. Сўнгги ахборот.
20.35. Томошабинларнинг саволларига жавоблар.
20.50. Чарли Чаплин кино-комедиялари: 1. «Кичкинтой», 2. «Саргузаштлар ишқибози».

Чет элларда

БОЛГАРИЯ МЕҲНАТ КООПЕРАТИВ ДЕҲҚОНЧИЛИК ХЎЖАЛИКЛАРИ РАИСЛАРИНИНГ КЕНГАШИ

СОФИЯ, 25 декабрь, (ТАСС). Кеча бу ерда бирлашган меҳнат кооператив деҳқончилик хўжаликлари раисларининг кенгаши бўлиб ўтди. Кенгаш Болгария Коммунистик партияси Марказий Комитети ва Болгария Министрлар Совети томонидан чақирилди. Кенгашда Болгария Коммунистик партияси округ ва околия комитетларининг биринчи секретарлари, округ халқ советлари ижроия комитетларининг раислари, агрономлар ва илмий ходимлар ҳам иштирок қилдилар. Кенгашда Болгария Коммунистик партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Тодор Живков, Болгария Коммунистик партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзолари Боян Билгаранов, Димитр Ганев, Иван Михайлов, Енчо Стайков, Борис Тасков, Георгий Цанков, Министрлар Совети раисининг биринчи ўринбосари Георгий Трайков ҳамда бошқа партия, давлат ва жамоат арбоблари ҳозир бўлдилар.

Болгария Коммунистик партияси Марказий Комитетининг секретари Станко Тодоров беш йилликни уч йилда бажариш учун кураш муносабати билан мамлакатнинг бирлашган меҳнат кооператив деҳқончилик хўжаликлари олдида турган вазифалар тўғрисида доклад қилди. Деҳқончилик ва ўрмончилик министри И. Примов йириклаштирилган меҳнат кооператив деҳқончилик хўжаликларига раҳбарлик ва уларда ишни ташкил этишнинг баъзи масалалари тўғрисида доклад қилди.

Шундан кейин ҳар иккала доклад юзасидан музокаралар бўлди.

Кенгашда Болгария Коммунистик партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Тодор Живков нутқ сўзлади.

Президент Эйзенхауэрнинг айтганлари

ВАШИНГТОН, 24 декабрь. (ТАСС). Америка Қўшма Штатларининг президенти Эйзенхауэр Оқ уйда ҳар йил ўтказиладиган рождество маросимида кеча нутқ сўзлади. Президент ўзининг қисқача нутқида Қўшма Штатлар гўё урушни истамайди, «бирон бошқа мамлакатни ёки бошқа халқни қул қилиш ёки контроль қилишни» истамайди, деб «бутун дунё халқларини тантанали суратда ишонтирди».

Президент яна шу билан бирга айтдики, Қўшма Штатлар «Кучли бўлиб қолаверади», чунки ҳозирги замонда бундай кучли бўлиш гўё «тинчликни сақлаш йўлидаги ягона йўлдир». Президент халқаро келишмовчиликларни бартараф қилиш юзасидан музокаралар олиб бориш тўғрисидаги таклифларни «табриклашга ва қабул қилишга» ваъда бериб, бундай таклифлар «жиддий ва ҳалол» бўлиши керак, деб писанда қилди.

АҚШда янги «Атлас» ракетаси учирилганлиги тўғрисида Ассошиэйтед Пресс агентлигининг хабари

НЬЮ-ЙОРК, 24 декабрь, (ТАСС). Ассошиэйтед Пресс агентлигининг мухбири Канаверал бурунидан қуйидагиларни билдиради:

Кеча Америка Қўшма Штатлари ҳарбий ҳаво кучлари олти кун ичида космос бўшлигига иккинчи «Атлас» ракетасини учирдилар. Лекин бу ракета ўзидан аввалги «Атлас» йўлдошидан фарқ қилиб, бир неча минутдан кейин ерга йиқилиб тушди.

Германия Федератив Республикасининг деҳқонлари ерларнинг мусодара қилинишига қарши курашмоқдалар

БЕРЛИН, 24 декабрь. (ТАСС). «Нейес Дейчланд» газетаси Ғарбий Германия деҳқонларининг НАТО ҳарбий мақсадлари учун ўз ер участкаларининг мусодара қилинишига қарши яна қарши чиққанликларини билдиради. Шу кунларда Ғарбий Германиядаги тоғлиқ Таунус массиви районидаги бир қанча жамоаларнинг бургомистрлари ҳарбий мақсадлар учун ерларнинг мусодара қилинишига қарши баёнот чиқардилар. Хабарда айтиладики, мазкур жамоаларнинг деҳқонлари Америка оккупациячиларига ва Бонн ҳарбий министрлигига қарши беш йилдан буён кураш олиб бормоқдалар. Америка оккупациячилари ва Бонн ҳарбий министрлиги кенг ўрмон участкасини мусодара қилиш ниятидадир.

Германия Демократик Республикасида давлатга қарши группа қатнашчилари устидан ҳукм чиқарилди

БЕРЛИН, 24 декабрь. (ТАСС). АДН агентлиги қуйидагиларни билдиради: Галледаги округ суди кеча Шредер, Люхт, Лест ва бошқаларнинг давлатга қарши группаси аъзоларининг иши устидан ҳукм чиқарди. Айбланувчилар 1956 — 1957 йилларда Лейпциг ва Галледа контрреволюцион ташкилот тузганлар. Бу ташкилотнинг мақсади Германия Демократик Республикасидаги мавжуд жамоат тузумини тугатишдан ва контрреволюцион режими ўрнатишдан иборат бўлган.

Жиноятчилар 3 йилдан 10 йилгача муддат билан қамоққа ҳукм қилиндилар.

Исландиянинг янги ҳукумати

РЕЙКЬЯВИК, 23 декабрь. (ТАСС). Социал-демократик партиянинг раҳбари, альтинг раиси Эмиль Йонссон бошчилигида Исландиянинг янги бир партиялик ҳукумати тузилганлиги бугун расмий суратда эълон қилинди. Йонссон балиқ овлаш министри вазифасини ҳам бажаради.

ТЕЛЕГРАФ ХАБАР ҚИЛАДИ

▲ Теҳронда СССР билан маданий алоқа қилиш жамиятида СССРнинг Эрондаги элчиси Н. М. Пегов Совет Иттифоқи халқ хўжалигини ривожлантиришнинг етти йиллик плани тўғрисида доклад қилди. Залда сенат раиси Садир Алашраф, сенаторлар, мажлис депутатлари, маданият ва санъатнинг таниқли арбоблари бор эди.

▲ «Нейес Дейчланд» газетаси хабар қилади: Люнебургдаги Ғарбий Герман суди Ганновер аҳолиси бўлган олти немис ватанпарвари устидан ҳукм чиқарди. Уларни ГФР ишчилар синфини Ғарбий Германияни атом қуроли билан қуроллантиришга қарши курашда бирлашишга, Германия проблемасини тинч йўл билан ҳал этиш учун кураш олиб боришга даъват этган газетани босиб чиқариш ва тарқатишда айбладилар. Уларнинг ҳаммаси олти ойдан икки йилгача муддат билан қамоққа ҳукм қилинди.

▲ Франс Пресс агентлигининг мухбири Тунисдан қуйидагиларни билдиради: Тунис олий суди ҳозирги вақтда муҳожирликда бўлган «Нео дастур» партиясининг собиқ таниқли арбоби ва Бурғиба бошчилигидаги Тунис ҳукуматининг ғарб тарафдорлиги сиёсатига қарши чиққан Салоҳ бен Юсуфнинг ишини кўриб бўлди. Суд Салоҳ бен Юсуфни ва «Нео дастур»нинг таниқли бошқа 8 арбобини ўлим жазосига ҳукм қилди. Салоҳ бен Юсуф иши юзасидан айбланган бир қанча кишилар турли муддат билан қамоққа ҳукм қилинди.

▲ Югославия Федератив Халқ Республикасининг президенти Иосип Броз Тито давлат визити билан Индонезияга келди.

▲ Гана бош министри Куаме Нкрума Деҳлига келди.

24 декабрь, (ТАСС).

СУД ЗАЛИДАН

ҚОТИЛ ОТИШГА ҲУКМ ҚИЛИНДИ

Тошкент область судининг сайёр ҳайъати яқинда Верхне-волинск районида «Қизил Октябрь» колхози аъзоси Хатам Содиқовнинг жиноий ишини очиқ суд мажлисида кўрди.

Хатам Содиқов умр йўлдоши Файзинисони жабрлаб келарди. Бу ҳам камлик қилгандек яқинда Содиқов ҳомиладор Файзинисони ваҳшиёна равишда бошини болта билан чопиб ташлайди, бунга ҳам қаноатланмай гуноҳсиз мурдани кетмон билан чопади.

Суд қотил Содиқовни СССР Олий Совети Президиумининг Фармонига мувофиқ энг олий жазо — отишга ҳукм қилди.

Редактор З. ЕСЕНБОЕВ.

Тошкентнинг томоша залларида

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 27 ва 28/XII да янги спектакль **Ҳуррият** (билетлар сотилган).

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 26/XII да **Дилором** (билетлар сотилган). 27/XII да **Улуғбек**, 28/XII да **Маскарад**.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — Катта программада **цирк томошалари**.

«ИСКРА» — 1 ва 2- залда кундуз соат 3-40 минутгача **Сокин тайга**, 3- залда кундуз соат 4-20 минутгача ва кеч 5 дан ҳамма залда **Истаган эшигингни қоқ**.

«ЁШ ГВАРДИЯ» — кеч соат 6 гача **Бўтакўз**, кеч 8 ва 10 да **Менинг азиз кишим**.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА
1 январдан 10 январгача
АРЧА БАЙРАМИ
ЯНГИ ПРОГРАММА
50 лилипут артист иштирокида
«АЖОЙИБ ТУШЛАР КЕЧАСИ»
Ҳар куни 3 марта катта байрам томошалари.
Билетлар цирк кассасида ва район кассаларида сотилмоқда. Коллектив бўлиб келиш учун заявкалар қабул қилинади. Ташкилотларнинг сўровига мувофиқ жойларга район кассирлари юборилади.

АЛИШЕР НАВОИЙ НОМЛИ ОПЕРА ВА БАЛЕТ ТЕАТРИДА
ТЕЗ КУНДА ЯНГИ СПЕКТАКЛЬ
С. Юдаков музикаси
Майсаранинг иши
3 пардали ҳажвий опера.
Либретто авторлари — **С. Абдулла** ва **М. Муҳамедов** (Ҳамза Ҳакимзоданинг шу номдаги пьесаси асосида).
Дирижёр — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист **Ф. Шамсиддинов**, постановкачи — РСФСРда хизмат кўрсатган санъат арбоби, Сталин мукофоти лауреати **В. Канделаки**, режиссёр — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби **М. Муҳамедов**, рассомлар — Ўзбекистон ССР халқ рассоми, Сталин мукофоти лауреати **М. Мусаев**, **З. Ғоибов**, балетмейстер — Ўзбекистон ССР халқ артисти, Сталин мукофоти лауреати **М. Турғунбоева**, хормейстер — **Ф. Файзий**.

«УЗБЕКОРГЭНЕРГО»ГА
проект тузувчи тажрибали инженерлар ва **техниклар: теплоэнергетиклар, механиклар**, шунингдек **саноат вентиляциясига доир инженерлар** ва **техниклар**
КЕРАК
Тошкент шаҳар, Уйғур кўчаси, 314-уйда кадрлар бўлимига мурожаат қилинсин (8 ва 11-трамвайнинг «Дарвоза» остановкаси).

Обуна «Союзпечать» бўлимларида, алоқа конторалари, бўлимлари ва агентликларида, шунингдек жамоатчи матбуот тарқатувчилар томонидан 27 декабргача қабул қилинади.
Обуна баҳоси: бир йилга — 52 сўм 20 тийин, 6 ойга — 26 сўм 10 тийин, 3 ойга — 13 сўм 05 тийин.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» ГАЗЕТА РЕДАКЦИЯСИГА
малакали
МАШИНИСТКА КЕРАК
Адрес: «Правда Востока» кўчаси, 34 (4-қават, 99-хона, телефон 29040). Секретариатга мурожаат қилинсин.

ЭСТРАДА ТЕАТРИДА
26 ва 31 декабрда
КАТТА ЭСТРАДА
КОНЦЕРТЛАРИ
Концертда: Ўзбекистон ССР халқ артистлари **Юсуф қизиқ Шакаржонов, Аҳмаджон Умурзоқов, Мукаррама Турғунбоева,** Ўзбекистон халқ ҳофизи **Маъмуржон Узоқов,** Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар **Охунжон қизиқ Ҳузуржонов, М. Мирзаев, Ҳ. Комилова, Р. Мордухаев,** солистлар **Б. Хўжаева, Т. Рисметова, К. Жалилова, Б. Мавлонов, Л. Зокирова, Б. Зокиров** ва бошқалар қатнашади.
Концерт кеч соат 8 ярimda бошланади. Билетлар кундуз соат 2 дан театр кассасида сотилади.

Тошкент шаҳар ижроия комитетининг Милиция бошқармаси ва партия комитети Муассасалардан ташқари қоровуллик бошқармасининг бошлиғи

Нуъмон АҲМАДХЎЖАЕВнинг

вафот этганлигини қайғу билан билдириб, марҳумнинг оиласига таъзия изҳор қилади.

РЕДАКЦИЯ ВА НАШРИЁТ АДРЕСИ: Тошкент. «Правда Востока» кўчаси № 34. РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ: коммутатор — 26334 ва 33262 орқали Партия турмуши бўлими — 140, Пропаганда бўлими — 34808. 136. Совет қурилиши бўлими 136. Маданият бўлими — 132. Адабиёт ва санъат бўлими — 29040, 135. Қишлоқ хўжалик бўлими— 29040, 135. Саноат ва транспорт бўлими — 34048, 132. Хатлар бўлими — 34048, 156. Маҳаллий ахборот бўлими — 132. Секретариат — 29040. Эълонлар бўлими — 38142.

Р. 10237. «Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси. Б-638.